

ENGELLİLER KONFEDERASYONU

4. OLAĞAN GENEL KURUL

FAALİYET RAPORU

11 OCAK 2014 - 28 OCAK 2017
Tarihleri Arası

11 OCAK 2014-28 OCAK 2017 TARİHLERİ ARASI FAALİYET RAPORU

SUNUŞ: Konfederasyonumuzun kuruluşunun üzerinden tam on yıl geçti. Üç olağan bir de olağanüstü genel kurul gerçekleştirdik. Türkiye'nin gündemine bağlı olarak zaman zaman önemli eylemlere ve projelere imza atarken zaman zaman da durgunluk dönemleri geçirdik.

2007 yılı ile başlayıp 2011 yılındaki ikinci olağan genel kurula kadar devam eden kuruluş süreci, yeni bir örgütlenme sürecine girmenin yarattığı coşku ve uzunca bir süre engelli kitlesinin üzerine ölü toprağı serpilmiş olmasının yarattığı uyuşturucu etkiyi dağıtma azmi ile önemli eylem ve etkinliklere tanık oldu. Anıtkabir'den Başbakanlığa yürüyüş, iki yıl üst üste kitlesel meclis çıkarmaları, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Meclis Başkanı ve ilgili bakanlar ile sık sık yapılan görüşmeler, elde edilen kazanımlar, 2908 sayılı eski Dernekler Kanununun Türkiye Sakatlar Konfederasyonuna sağladığı tekelin kırılması ve Konfederasyonumuzun kamuoyu ve siyaset kurumu karşısında hak ettiği yeri alması için sürdürülen mücadele, 12 Eylül 2010 yılında referanduma sunulan yeni anayasa değişikliklerine karşı pozitif ayrımcılık yanılması ve engelli haklarının başlıca güvencesi olan yönetsel yargı üzerinde kurulmak istenen devlet vesayeti nedeniyle sürdürülen kampanya, engelli haklarının yargı yoluyla izlenmesi gibi etkinlikler, engelli kitlesinde moral yükselmesine ve Konfederasyonumuza karşı güvenin artmasına yol açtı.

2011 den 2014 yılı başına dek devam eden 2. Olağan Genel Kurul sonrası dönemde Konfederasyonumuzun meşruluğuna ilişkin İl Dernekler Müdürlüğünce açılan davaların yarattığı bir durgunluk ve moral bozukluğu süreci yaşanmışsa da, bu davaların kazanılması sonrasında yeniden toparlanma ve ayağa kalkma sürecine girildi. Bu dönemde engellilere yönelik mevzuatın geliştirilmesi ve Anayasa Uzlaşma Komisyonu nezdinde engellilere ilişkin anayasal taleplerimizin kabul ettirilmesi çabaları, Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinin hazırlanması ve Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonlarına ikiye temsilci verilmesinin sağlanması, yaklaşan savaş tehlikesine dikkat çekerek gösterilen tepkiler, dönemin başlıca başarılı etkinlikleridir. İlk kapsamlı projemiz olan Engellilere Karşı Ayrımcılıkla Mücadele Savunu ve İzleme Projesi de uygulaması bu dönemde başlayan önemli etkinlikler arasındadır.

2014 yılı başında başlayıp bugüne dek devam eden süreç ise, hem projelerin, hem değişik türden etkinliklerin, hem de eylemlerin, sayıca ve nitelikçe artmasına tanıklık etmiştir. Bu dönemde Engellilere Karşı Ayrımcılıkla Mücadele Savunu ve İzleme Projesi başarı ile tamamlandığı gibi Eğitim ve Kültürü Paylaştır Yurttaşları Kaynaştır adıyla bir ulusal ajans projesi gerçekleştirilmiş; Engelleri Konuşarak Aşalım adıyla yeni bir Avrupa Birliği Projesinin uygulanmasına başlanmıştır. Yine bu dönemde engellilerin önemli sorunlarını gündem yapan 2 uluslararası kongre, 3 çalıştay ve 4 panel gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizde engellilerin, hak arama yolu olarak nadiren başvurdukları açlık grevlerinin üçüncüsü ile bugüne kadarki en kalabalık engelli yürüyüşü ve mitingi olan Büyük Ankara Buluşması da bu dönemde yaşama geçirilen eylemler arasındadır. Konfederasyonumuz birey veya yurttaş olarak engellileri ilgilendiren konularda pek çok basın toplantısı da gerçekleştirmiştir. Ayrıca bu dönemde Konfederasyonumuzla kan uyuşmazlığı içerisinde bulunan iki federasyonla yolları ayırmamıza rağmen 4 yeni federasyon bünyemize kazanılmış; böylece Konfederasyonumuzu oluşturan federasyon sayısı 6 ya yükselmiştir.

Konfederasyonumuz bütün bu faaliyetleri ile ülke çapında etki yarattığından Türkiye ismini almaya hak kazanmıştır. Bu amaçla 31 Ocak 2015 tarihinde Olağanüstü bir genel kurul gerçekleştirerek Türkiye isminin alınması için gerekli prosedürlerin başlatılmasına karar vermiştir. Bu karar doğrultusunda İçişleri Bakanlığı Dernekler Daire Bakanlığına başvurulmuş; gerekli incelemeler ve raporlamalar yapıldıktan sonra konu İçişleri Bakanlığına intikal ettirilmiştir. Türkiye isminin Konfederasyonumuzun başına eklenmesi için hazırlanan olumlu görüş İçişleri Bakanının imzasını beklemektedir.

Bütün bu nedenlerle geride bıraktığımız üç yıllık dönemi Konfederasyonumuz açısından başarılı olarak değerlendiriyoruz.

Şimdi 3 yıllık çalışmalarımıza daha yakından bakalım.

1.ÇALIŞMA DÜZENİ VE İÇ İŞLEYİŞ

11 Ocak 2014 tarihinde yapılan 3. Olağan Genel Kurulda Turhan İçli Başkanlığında Omer Koç, Mustafa Özsaygı, Hasan Tatar, Hasan duman, Mustafa Karatay, Ahmet Ufuk Özen, Eyyüp Doğan, Mehmet Emin Demirci, Emine Sönmez, Mehmet Çelenk, Fatma Asrak, Saadet Beyaztaş'tan oluşan yönetim kurulu iş başına gelmiştir. Denetleme kuruluna Burhanettin Fani, Bekir Punar, Abdulkadir Karakaş, Fatih Karadayı ve Yeşim Şirin seçilmişlerdir.

Yönetim Kurulu ilk toplantısını 26.01.2014 tarihinde yaparak; Ömer Koç'u Genel Sekreterliğe, Mustafa Karatay'ı Mali Sekreterliğe, Mustafa Özsaygı'yı Örgütlenmeden Sorumlu Başkan Yardımcılığına, Mehmet Emin Demirci'yi Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Başkan Yardımcılığına, Eyyüp Doğan'ı Basın Yayın ve Halkla İlişkilerden Sorumlu Başkan Yardımcılığına ve Ahmet Ufuk Özen'i Hukuk İşlerinden Sorumlu Başkan Yardımcılığına getirmiştir. Ayrıca Başkan Vekili olarak Eyyüp Doğan görevlendirirken Araştırma Geliştirme ve Eğitimden Sorumlu Başkan Yardımcılığı ihdas edilerek bu göreve Hasan Tatar seçilmiştir.

Çeşitli tarihlerde yönetim kurulu üyeliğinden istifa eden Hasan Duman, Fatma Arsak ve Emine Sönmez'in yerine 21.11.2014 tarihinde yedekten Doğan Nurluyol, Suha Sağlam ve Serkan Özkan yönetim kurulu asil üyeliğine dahil edilmişlerdir. Bu tarihten itibaren yönetim kurulunda herhangi bir değişiklik olmamış; yürütme kurulu ilk seçildiği biçimi ile devam ederek verimli ve istikrarlı bir yönetim süreci yaşanmıştır.

Yönetim Kurulu ilk toplantısında çiftli ayların son cumartesi gününü, periyodik olağan toplantı günü olarak belirlemiş ise de tam olarak bu belirlemeye uygun hareket edememiştir. Şöyle ki üç yıl yaz ortasına gelen toplantılar yapılamamış; beş olağan toplantı da ertelenerek gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda yönetim kurulumuz üç yıl içerisinde ertelenmiş toplantılarla birlikte 16 olağan; 12 kez olağan üstü toplantı yapmıştır. Olağanüstü toplantılara, genellikle projeler için gereken acil gerekçeler neden olmuştur.

Yürütme Kurulu Başkan aracılığıyla sürekli toplantı halinde sayıldığından ve Yönetim Kurulunca alınan kararları yaşama geçirdiğinden eylemler toplantı gerçekleştirilmemiştir. 13 kişilik yönetim kurulunun içerisinde yedisi yürütme kurulunu oluşturduğu, periyodik yönetim kurulu toplantıları iki ayda bir yapıldığı ve iletişimde teknolojinin sağladığı kolaylıklardan yararlandığı için bu yedi kişinin sıklıkla toplanması pratikte bir yarar sağlamamakta ve pek anlamlı olmamaktadır.

Denetleme Kurulumuz ilk toplantısını 25.01.2015 tarihinde yaparak Burhanettin Fani'yi başkanlığa Bekir Punar'ı ise raportörlüğe seçmiştir. İlk denetleme 29.05.2015 tarihinde, ikinci denetleme 26.02.2016 tarihinde son denetleme ise 26.11.2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

2. KONFEDERASYONUN ÖRGÜTSEL YAPISI

Konfederasyonumuz Zihinsel Engelliler Federasyonu, Türkiye Körler Federasyonu ve Fiziksel Engelliler Federasyonunun kurucu üye olarak bir araya gelip İl Dernekler Müdürlüğüne başvurularıyla 27.11.2016 tarihinde kurulmuştur. 2008 yılının 12. Ayında Merkezi İstanbul'da bulunan İşitme Engelliler Federasyonunun Konfederasyonumuza üyeliği ile birlikte Konfederasyonumuza bağlı Federasyon sayısı 4'e çıkmıştır. Fiziksel Engelliler Federasyonu 2009 yılı Haziran ayında toplanan Fiziksel Engelliler Federasyonunun Olağanüstü Genel Kurulu Federasyonun feshine karar verdiğinden bu Federasyonun Konfederasyon üyeliği düşmüştür; daha sonra kurulan Birleşik Sakatlar Federasyonunun 2010 yılı Şubat ayında Konfederasyonumuza üyeliği ile birlikte Konfederasyonumuza bağlı federasyon sayısı yeniden 4'e yükselmiştir.

11 Ocak 2014 tarihinde yapılan Konfederasyonun 3. Olağan Genel Kurulunda gösterdikleri adayın Konfederasyon Başkanı seçilememesi üzerine İşitme engelliler Federasyonu ve Birleşik Sakatlar Federasyonu Konfederasyon üyeliğinden ayrıldıklarını bildirmişler; ardından durumu İl Dernekler Müdürlüğüne bildirerek Konfederasyonun üye sayısının ikiye düşmesi nedeniyle tüzel kişiliğinin sona erdiğini iddia etmişlerdir. Ne yazık ki, İl Dernekler Müdürlüğü bu iddiayı doğru kabul ederek, durumu incelemeksizin Konfederasyonunun feshi için Ankara 7. Sulh Hukuk Mahkemesinde dava açmıştır. Mahkeme, söz konusu federasyonların usulüne uygun ayrılma prosedürünü yerine getirememiş olmaları ve yasal süresi içerisinde üçüncü bir federasyonun Konfederasyona üye olması nedeniyle davayı reddetmiştir. Gerçekten de ayrılan

her iki federasyonun ayrılma iradelerini dilekçe ile bildirmelerinden sonra Konfederasyonun tüzel kişiliğini kaybetmemesi için tanınmış olan 3 aylık yasal süre içerisinde 26 Nisan 2014 Engelli Hakları Federasyonu Konfederasyonumuza üye olmuştur.

Merkezi Samsun'da bulunan Samsun Engelliler Federasyonunun 27.12.2014'te, Merkezi Mersin'de bulunan Doğu Akdeniz Engelli Dernekleri Federasyonunun 28.02.2015'te ve Merkezi Diyarbakır'da bulunan Demokratik Engelliler Federasyonunun 29.10.2016'da Konfederasyonumuza üye olmaları ile Konfederasyonumuza üye federasyon sayısı 6'ya yükselmiştir.

İşitme Engelliler Federasyonu ve Birleşik Sakatlar Federasyonunun 11 Ocak 2014 tarihinde yapılan 3. Olağan Genel Kuruldan çekilmeleri üzerine yönetim kurulu sadece Türkiye Körler Federasyonu ve Zihinsel Engelliler Federasyonunun temsilcilerinden oluşturulabilmiştir. Bu nedenle diğer federasyonların ve engel gruplarının Konfederasyonda temsili bugüne dek mümkün olmamıştır. 4. Olağan Genel Kurulun bu sorunu çözeceğine ve yönetim kurulumuzun değişik bölgelerden değişik federasyonları ve engel gruplarını kucaklayacağına inanıyoruz.

3. PROJELER

3.1 ENGELLİLERE KARŞI AYRIMCILIKLA MÜCADELE SAVUNU VE İZLEME PROJESİ:

15 Ağustos 2013 tarihinde başlayıp 14 Ağustos 2014 tarihinde tamamlanan Engellilere Karşı Ayrımcılıkla Mücadele Savunu ve İzleme Projesi, Konfederasyonumuzun ilk Avrupa Birliği Projesidir. Proje Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının koordinasyonunda Türkiye tarafından yürütülen ve Merkezi Finans ve İhale Kurumu tarafından desteklenen Engellilerin Toplumsal Entegrasyonu Geliştirme Hibe Programı kapsamında kabul edilmiştir.

Projeye kapsamında Marmara ve Ege bölgeleri dışında 5 bölgeden seçilmiş olan Van, Diyarbakır, Mersin, Samsun ve Ankara illerinde 274 engelliye yönelik olarak Ayrımcılık Algı Araştırması yapılmış; engellilerle ilgili ulusal ve uluslararası belgeler taranmıştır. Bu verilere dayanılarak engelli hakları mücadelelerinde rehber olarak kullanılacak Referans Politika Belgesi Taslağı hazırlanmıştır. Ayrıca 5 bölgeden saptanan 20 engelliye Ankara'da 6 gün süreyle engelli hakları eğitimi verilmiş; SAV-İZ adıyla anılan bu grup, daha sonra 5 ilde birer gün süreyle yapılan engelli hakları eğitimine eğitici olarak katılmıştır. Eğitimlerde kullanılmak üzere kapsamlı bir Engelli Hakları Eğitim Materyali hazırlanmıştır. SAV-İZ eğitiminde; Av. Turhan İçli Ayrımcılıkla Mücadele Bağlamında Engelli İnsan Hakları: Av. Suha Sağlam Ayrımcılık Ve Engellilere Yönelik Ayrımcılıkta Başlıca Alanlar: Av. Hasan Tatar Ayrımcılıkla Mücadele ve Engelli Haklarının Savunmasında Başlıca Bileşenler ve Araçlar

Emekli Öğretmen Ömer Koç, Ayrımcılık Olgularının İzlenmesi ve Savunuculuk Mekanizmasının Geliştirilmesi ve Psikolog Şule Sepin, Eğitici Eğitimi Teknikleri konularında yeni eğitim teknikleri ve dramının olanaklarından yararlanarak ayrıntılı sunumlar yapmışlardır.

Daha önce hazırlanmış olan Referans Politika Belgesi Taslağı, 21 Haziran 2014 tarihinde yapılan final toplantısında tartışılarak katılımcıların katkıları alınmış; bu katkılar ışığında hazırlanan son metin mürekkep baskı, kabartma ve sesli olarak çoğaltılıp sivil toplum örgütleri ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilmiştir.

Engellilere Karşı Ayrımcılıkla Mücadele Savunu ve İzleme Projesi çok yönlü faaliyetleri içermesine karşın eksiksiz olarak tamamlanmış ve hiçbir sorun çıkmadan Merkezi Finans ve İhale Kurumunca onaylanarak iyi uygulamalar arasına kaydedilmiştir.

SAV-İZ Projesinin eğitiminden bir canlandırma sahnesi

SAV-İZ Projesi final toplantısında bir görüntü

3.2 EĞİTİM VE KÜLTÜRÜ PAYLAŞTIR YURTTAŞLARI KAYNAŞTIR PROJESİ:

Konfederasyonumuz 2015 yılında Ankara Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen SEP 16 Projesi kapsamında “Eğitim ve Kültürü Paylaşdır Yurttaşları Kaynaştır” adlı bir proje almış ve başarı ile uygulamıştır.

Proje, 30’u Ankara’da 30’u Diyarbakır’dan olmak üzere 30 görme engelli, 10 bedensel engelli ve 20 engelli olmayan kişiden bir gruba Diyarbakır’da ve Ankara’da eğitimler vermeyi, bu kentlerin turistik ve tarihi yörelerini gezmeyi ve birlikte kültürel etkinlikler yapmayı amaçlayarak Ankara ve Diyarbakır bölgelerindeki değişik türdeki ve cinsiyetteki engellilerin ve engelli olmayan kişilerin kaynaşmasını sağlamıştır.

Projenin Diyarbakır’daki 4 günlük eğitim ve bir günlük gezi ayağı 15 -19 Aralık 2015 tarihlerinde gerçekleşmiştir. Diyarbakır İl Halk Kütüphanesinde yapılan Toplumsal Cinsiyet ve Engelli Hakları Eğitimlerine 33’ü Ankara’dan 30’u Diyarbakır’dan olmak üzere toplam 63 kişi katılmıştır. İlk iki gün psikolog Şule Sepin tarafından Toplumsal Cinsiyet eğitimi verilmiş; interaktif bir biçimde gerçekleşen eğitimin sonunda LGBT’li bireyleri bünyesinde toplayan Hebun Derneğinden katılan iki yönetici sunum yaparak Türkiye’de LGBT’li bireylerin sorunlarını ve taleplerini dile getirmişlerdir.

İki gün süren Engelli Hakları Eğitimi Av. Turhan İçli tarafından verilmiştir. Etkinlik sonrasında yapılan memnuniyet anketlerine göre eğitimden yararlanan kişilerin sayısının yüksek olduğu görülmüştür.

19 Aralık günü, Diyarbakır’ın tarihi ve kültürel yerlerini görmek, çatışmalar nedeniyle mümkün olmadığından Mardin’e bir gezi düzenlenmiştir. Mardin’in tarihi yerleri gezilmiş ve Süryani Kilisesinde Baş Papazdan bir saat süreyle bilgi alınmış ve sorular sorulmuştur. Son derece yararlı olan eğitim ve gezi sonucunda 19 Aralık günü akşamı Ankara’ya dönmüştür.

Eğitim ve Kültürü Paylaşdır Yurttaşları Kaynaştır Projesinin ikinci ayağı 15-16-17 Ocak 2016 günlerinde Ankara’da Angora Otelde gerçekleştirilmiştir. İlk iki gün Av. Hasan Tatar ve Halkla İlişkiler Uzmanı Yücel Yalkıran tarafından İletişim Becerileri Eğitimi verilmiştir. Diyarbakır ayağından katılım eksiksiz olmuş; Ankara katılımcılarından büyük çoğunluğu toplantıya katılmıştır. 1. Gün akşamı unutursam fıslıda adlı belimlemeli film izlenmiş; ikici günü akşamı ise Küçük Tiyatroda oynanan Kuaförde Bir Gün adlı tiyatro oyununa gidilmiştir. Üçüncü gün Beypazarı gezisi yapılmış ve konuklarımız akşam saatlerinde Diyarbakır’a yolcu edilmiştir. Katılımcıların hemen hepsi gerek eğitimden gerekse diğer etkinliklerden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Projesinin teknik ve mali raporu tamamlanarak Ankara Kalkınma Ajansına teslim edilmiş ve eksik olduğu için kısa sürede onaylanmıştır.

Eğitim ve Kültür Paylaşdır Yurttaşları Kaynaştır Projesi kapsamında Mardin gezisi.

Eğitim ve Kültür Paylaşır Yurttaşları Kaynaştır Projesi kapsamında Ankara –Beypazarı gezisi.

3.3 ENGELLERİ KONUŞARAK AŞALIM ÇAĞRI MERKEZİ PROJESİ

2014 yılı başında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Koordinatörlüğünde sürdürülen Dezavantajlı Grupların Sosyal Entegrasyonu ve İstihdam Edilebilirliğinin Geliştirilmesi Hibe Programı çerçevesinde

Engelleri Konuşarak Aşalım Çağrı Merkezi Projesi adıyla bir başvuruda bulunulmuştur. Uzunca bir süre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından yanıt alınamayınca başvurunun kabul edilmediği kanaatine varılmış ise de 2016 yılının ortalarında projemizin bütün aşamaları geçerek kabul edildiği tarafımıza bildirilmiştir. Proje sözleşmesi imzalanmış olup 1 Kasım 2016 tarihi itibarıyla uygulanmasına başlanmıştır.

Engelleri Konuşarak Aşalım Çağrı Merkezi Projesi Elazığ, Batman, Mersin, Bursa, İstanbul, Amasya ve Kayseri illerinde 20'şer, toplamda 140 bedensel ve görme engelliye 27 gün süreyle çağrı merkezi operatörlüğü eğitimi verilmesini öngörmektedir. Eğitilen bu kişiler, proje kapsamında yer alan İş Geliştirme Danışmanı tarafından çağrı merkezlerinde istihdam edilmeye çalışılacaktır. Taahhüdümüz 50 engellinin işe yerleştirilmesidir. 140 kursiyerden en az 60'ının kadın olması hedeflenmektedir. Ayrıca aynı illerde 5'er gün süreyle toplumsal cinsiyet, sivil toplum, demokrasi, örgütlenme ve engelli hakları konusunda eğitimlerin verilmesi öngörülmektedir. Proje 31.Ekim 2017 tarihinde tamamlanacaktır.

Engelleri Konuşarak Aşalım Çağrı Merkezi Projesi Açılış toplantısından Başkan Av. Turhan İçli'nin açış konuşması.
(29.11.2016)

4. ULUSLARARASI KONGRELER

Konfederasyonumuzun 3. Olağan Genel Kurulundan hemen sonra Yönetim Kurulumuz her yıl ekim ayında bir uluslararası kongre yaparak engellilerin önemli bir sorununu masaya yatırmayı, uluslararası ve ulusal paydaşlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımı gerçekleştirmeyi kararlaştırmıştır. Bunlardan ilki 2014 yılının Ekim ayında gerçekleştirilmiştir.

4.1 ULUSLARRASI ENGELLİLERİN İSTİHDAMI SOSYAL GÜVENLİK SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ KONGRESİ

Konfederasyonumuz, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye İş Kurumu, Gazi Üniversitesi ve Avrupa Birliğinin danışma örgütü olan üyesi bulunduğumuz Avrupa Engelliler Formunun işbirliği ile kongre çalışmalarını aşağıdaki şekilde yapmıştır.

1. 1000 (bin) adet ön duyuru hazırlamış ülkemizde bulunan özel ve kamu üniversitelerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına ve ilgilenen diğer kişilere göndermiştir. Ayrıca mail yoluyla da duyuru yapılmıştır. Kongrenin yapılacağı 17-19 Ekim 2014 tarihinde olmak üzere davetiye program metni de aynı şekilde gönderilmiştir.
2. Kongre projede belirtildiği gibi 17-19 Ekim 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Birinci gün olan 17 Ekim 2014 Cuma günü saat 08.30'dan 09.00'a kadar kayıtlar yapılmış; saat 09.00'da saygı duruşu ve istiklal marşının okunmasından sonra Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri tarafından ücretsiz olarak hazırlanan sinevizyon filmi gösterilmiş daha sonra açış konuşmalarına geçilmiştir. Programın sunuculuğunu profesyonel sunucu Tuğba Herken yapmıştır. Hoş geldiniz konuşmasını Konfederasyon Başkan Yardımcısı ve Proje Koordinatörü Eyyüp Doğan yapmıştır. Daha sonra sırasıyla Konfederasyon adına başkan Turhan İçli, Avrupa Engelliler Formu adına Başkan Yanis Vadağastanis Gazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Bekir Cengiz Demirel, Türkiye

iş Kurumu Adına Daire Başkan Vekili Ali Tantepe ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü adına Genel Müdür Vekili ve Müsteşar Yardımcısı Dr. Gazi Alataş konuşmuşlardır. Açılışa 250 dolayında katılım olmuştur.

Birinci gün 4, ikinci gün 5 oturum ve 1 form gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen kongre programında 36 tebliğli katılımcı yer almıştır. Bunlardan 33'ü bildirimlerini sunmuşlardır. Kongrede bildiri sunan 33 katılımcıdan 16'sı kadın 17'si erkek olup, bunlardan 5'i görme engelli 1'i ortopedik engelli 1'i de zihinsel engelli velisidir. İspanya, Almanya, Macaristan, Belçika, Yunanistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden gelen 6 yabancı konuk sunum yapmıştır.

3. Kongre 18 Ekim günü saat 18.30'da sonuç bildirisinin görüşülmesi ile sona ermiştir.
4. Kongrenin birinci ve ikinci günü Vitrin Turizm Seyahat Acentesi tarafından iki gün boyunca video kamera çekimleri yapılmıştır. Ayrıca aynı şirket tarafından iki tane yabancı dil tercümanı da görevlendirilerek simultane tercüme yapılmıştır.
5. Kongrede sunulan bildirimler ve sonuç bildirisi kitap halinde mürekkep, sesli ve kabartma nüshalarda basılarak ilgililerine dağıtılmıştır.
Böylece 1. Uluslararası Engellilerin İstihdamı Sosyal Güvenlik Sorunları ve Çözüm Önerileri Kongresi, planlandığı gibi hiçbir aksama yaşanmaksızın başarı ile sona ermiştir.

Uluslararası Engellilerin İstihdamı, Sosyal Güvenlik Sorunları ve Çözüm Önerileri Kongre Afışı

4.2 ULUSLARARASI ENGELLERİN SOSYAL REFAHI AÇISINDAN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJELERİ KONGRESİ

Konfederasyonumuz tarafından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Bilişim Derneği, Avrupa Birliğinin Danışma Örgütü olan Avrupa Birliği Engelliler Formu ve Birleşmiş Milletlerin erişilebilirlik konusunda uzman danışma örgütü G3ict ile işbirliği halinde düzenlenen Uluslararası Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresi, daha önce planlandığı ve duyurulduğu gibi 9-11 Ekim 2015 tarihleri arasında Ankara'da Kavaklıdere Mahallesi Esat Caddesi Numara 51 adresindeki Demora Otel'de gerçekleştirilmiştir. Kongrenin mali sponsorluğunu Başbakanlık Tanıtma Fonu Genel Sekreterliği, yayın ve iletişim sponsorluğunu TRT Genel Müdürlüğü yapmıştır.

- 9 Ekim günü saat 08:30-09:00 arasında otel lobisinde kurulmuş olan kayıt masasında kayıt işlemleri yapılmıştır. Kayıtlara göre 236 kişinin kongreye katıldığı tespit edilmiştir. Bu katılımcıların 14'ü yurtdışından gelen konuklardır.
- Saat 09.10'da TRT sunucusu Sayın Bahar Gökkuşu'nun anonsu ile Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, silah arkadaşları, teröre karşı yürütülen mücadelede verdiğimiz şehitler ve engelli hakları mücadelesinde yitirdiklerimiz için bir dakikalık saygı duruşu ile istiklal marşının okunması gerçekleştirilmiştir.
- Kongrenin açış konuşması ülkemizi bilgisayar teknolojisi ile tanıştıran ve bilişim alanındaki Türkçe sözcükleri türeten Türkiye Bilişim Derneği'nin ve Kongremizin Onursal Başkanı Prof. Dr. Aydın Köksal tarafından yapılmıştır.
- TRT tarafından hazırlanan sinevizyon filmi gösterime sunulmuştur. Hoş geldiniz konuşmasını Konfederasyon Başkan Yardımcısı ve Proje Koordinatörü Eyyüp Doğan yapmıştır. Daha sonra sırasıyla Konfederasyon adına Başkan Turhan İçli, Avrupa Engelliler Formu adına Genel Sekreter Rodolfo Cattani konuşmuşlardır.
- 9 Ekim günü açılış konuşmalarının ardından çağrılı konuşmacılar; Yazılım Geliştirme Uzmanı görme engelli Hasan Özdemir ve Erişilebilir Çözümler Danışmanı görme engelli Çağrı Doğan bilişim alanındaki gelişmelere ilişkin sözlü sunumlar yapmışlardır.
- Saat 11.10'da başlayan ve Oturum Başkanlığını Türkiye Bilişim Vakfı Ankara Temsilcisi Dr. Aydın Kolat'ın yaptığı panelde, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu, Marmara Üniversitesi, Microsoft, ENOCTA A.Ş ve Turcell A.Ş den katılım sağlayan yetkili kişiler tarafından kurumlarının engellilere yaklaşımı, engellilere yönelik geliştirdiği ve uyguladığı uygulamalar konusunda sözlü sunumlar yapılmıştır. Panel saat 13.00'de sona ermiştir. Yemek arasından sonra saat 14.00'te oturumlara geçilmiştir.
- 9,10,11 Ekim 2015 tarihlerinde toplam 15 oturumda 56 bildiri sunumu yapılmıştır. 56 bildiriden 15 tanesi yurtdışından gelen katılımcılar tarafından sunulmuştur. 15 adet poster bildiriden dördünün Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen formata uygun metinleri kongre mekânının panosunda sergilenmiştir. Kongrede konuşmacı olan, oturum başkanlığı yapan veya bildiri sunan 72 katılımcının 38'i erkek, 24'ü kadındır; bunlardan 14'ü de engellidir.
- Kongrenin yapıldığı 3 gün boyunca Medula Organizasyon Kongre ve Tur. Yat. San. Tic. Ltd. Şti. tarafından video kamera çekimleri yapılmıştır. Ayrıca aynı şirket tarafından 3 gün boyunca simultane çeviri yapılmıştır.
- Kongrede sunulan bildiriler ve sonuç bildirisi kitap halinde mürekkep, sesli ve kabartma nüshalarda basılarak ilgililerine dağıtılmıştır.

Uluslararası Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongre Salonundan bir görüntü.

Uluslararası Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongre Açış Konuşmacılarından Avrupa Engelliler Formu adına Genel Sekreter Rodolfo Cattani

Uluslararası Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresi kapanış resmi.

4.3 ULUSLARARASI ENGELLİLERİN EĞİTİMİ KONGRESİ

Uluslararası kongrelerin üçüncüsünün eğitim gündemli olması ve 21-23 Ekim tarihlerinde yapılması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla kaynak temini için daha önceki kongrelerde olduğu gibi Başbakanlık Tanıtma Fonuna başvuru yapılmıştır. Kongre düzenleme Kurulu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, MEB Özel Eğitim Genel Müdürlüğü, Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi temsilcilerinden oluşturulmuştur. Avrupa Engelliler Formu da kongre ortakları arasında yer almıştır. Kongre için www.engelsizegitim.ogr adresinde bir web sitesi açılmıştır. Kongrenin ana teması ve alt temaları yaygın bir biçimde duyurulmuş; gönderilen çok sayıda bildiri arasından 60 tane bildiri sunum ve poster için uygun bulunmuş ve web sitesinde yayınlanmıştır.

Bütün bu hazırlıklara rağmen Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu bir türlü toplanamamış; 15 Temmuz menfur Feto darbesi sonrasında iyice belirsiz bir sürece girilmiştir. Bu nedenle kongre önce 18,19,20 Kasım tarihine daha sonra Kurulun toplanma umudu doğduğu için 25,26,27 Ocak 2017 tarihlerine ertelenmiş; ancak Kurul hala toplanamadığı için kongrenin 2017 yılı içerisinde Mayıs ayı başında yapılması kararlaştırılmıştır.

5- ÇALIŞTAY VE PANELLER

5.1 SİYASAL YAŞAMA KATILIM İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR VE ENGELLİLERİN SİYASAL YAŞAMA KATILMA HAKKI ÇALIŞTAYI

13-14 Ekim 2014 tarihlerinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Avrupa Komisyonu Teknik Destek ve Bilgi Değişim Ofisi işbirliği ile Engelli Bireylerin Siyasal Yaşama Katılımı Çalıştayında Bulgaristan, İtalya, Belçika ve Hollanda'dan gelen konuşmacılar ülkelerinde uygulanan destekli vesayet sistemi hakkında bilgi vermişlerdir. Engellilerin siyasi karar organlarında temsil hakkı konusunda herhangi bir sunum yapılmamıştır. Bu doğrultudaki sorulara yanıt verilememiştir. Çalıştay engellilerin siyasete katılım hakkını bütün boyutları ile ele almadığı için sınırlı kalmıştır.

13-14 Ekim 2014 Engelli Bireylerin Siyasal Yaşama Katılımı Çalıştayının yapıldığı salondan bir görüntü

11 Aralık 2014 gününde gerçekleşen Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Danışma Kurulu toplantısında Engellilerin Siyasal Yaşama Katılma konusu değerlendirilmiştir. Konfederasyon Başkanı Av. Turhan İçli tarafından bu konuda bir sunum yapıldıktan sonra katılım hakkının çeşitli yönleri tartışılmıştır. Bu tartışmaların bir sonuca bağlanarak Danışma Kurulunun Engellilerin Siyasal Yaşama Katılım Hakkına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

2015 yılı Haziran ayında genel seçimlerin yapılacağı bilindiğinden Yönetim Kurulumuz Engellilerin Siyasal Yaşama Katılma Hakkı konusunda kamuoyu oluşturmaya karar vermiş ve bu amaçla bir dizi faaliyet planlamıştır. Öncelikle hazırlıkları yürütmek üzere Konfederasyon Başkanı Turhan İçli, Yönetim Kurulu Üyesi Suha Sağlam, Prof. Dr. Kasım Karataş ve görme engelli siyaset bilimci Bayram Oran'dan meydana gelen bir komisyon oluşturmuştur. Komisyon Engellilerin Siyasal Yaşama Katılma Hakkı konulu bir rapor hazırlamış ve bu raporu tüm siyasi partilerin genel başkanlarına ve grup başkanvekillerine göndermiştir. Ayrıca 2 Aralık 2014 günü Türkiye Büyük Millet Meclisine kitlesel bir ziyaret yapılarak; siyasal yaşama katılma hakkı raporu dönemin Başbakanı Sayın Ahmet Davutoğlu'na, CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçtaoğlu'na ve MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'ye teslim edilmiş; Ak Parti ve CHP gruplarında birer konuşma yapılmıştır. HDP'den randevu alınamadığı için sadece raporun gönderilmesiyle yetinilmiştir.

Ayrıca 25 Ocak 2015 tarihinde CHP Genel Başkanı Sayın Kılıçdaroğlu engelli sivil toplum yöneticileriyle bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda engellilerin sorunları dile getirilmiş; özellikle siyasal katılım hakkına vurgu yapılarak CHP'den birkaç engelli milletvekilinin meclise sokulması istenmiştir. 11 maddelik mutabakat metninde bu talepte yer almış; mutabakat metni toplantı sonunda basına ve kamuoyuna ilan edilmiştir.

Ne var ki, CHP Genel Başkanı 7 Haziran 2015 seçimlerinde bu mutabakat metnine uymamış; daha önceki seçimlerde olduğu gibi engelliler adına örgütlü engelli hareketinden gelmeyen Sayın Şafak Pavey'i meclise sokmakla yetinmiştir.

Öte yandan MHP Genel Merkeziyle yapılan, TBMM'ye engelli milletvekili sokma yönündeki görüşmeler sonuç vermemiş; MHP'den hiçbir engelli milletvekili meclise girememiştir.

Ak Parti ise, tamamıyla örgütlü engelli hakları mücadelesi dışından gelen ve kendilerini engellilerin temsilcisi olarak görmeyen iki engelli milletvekilini meclise sokarak engellilerin oyunu kazanmaya çalışmıştır.

Yukarıdaki çalışmaların yanı sıra yönetim kurulu siyasal yaşama katılma hakkı konusunda bir çalıştay yapılmasına karar vermiş; işbirliği yapmak amacıyla çeşitli kuruluşlarla görüşmeler gerçekleştirmiştir. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu işbirliği teklifimizi reddetmiştir. Türkiye Barolar Birliği Başkan Sayın Fevzi-oğlu böyle bir çalıştay birliktelikte yapabileceğimizi ifade ederek Türkiye Barolar Birliğinin bütün olanaklarını konfederasyonumuza açmıştır. Friedrich Ebert Vakfı da taşradan gelecek katılımcıların yol giderlerini karşılamayı üstlenmiştir. Çalıştay 13 Şubat 2015 tarihinde Türkiye Barolar Birliğinin Özdemir Özok tesislerinde yapılmıştır.

Çalışmaya erişebildiğimiz engelli belediye meclisi üyeleri, üniversitelerin sosyoloji ve siyaset bilimi kürsülerinden öğretim üyeleri, mecliste grubu bulunan partilerin genel merkezleri ile engelli çalışması olan meclis dışındaki partilerin engelli birimleri, Engelliler Konfederasyonu ile Türkiye Sakatlar Konfederasyonuna bağlı federasyon ve dernekler ile Yüksek Seçim Kurulu üyelerinden oluşan 108 kişi katılmıştır.

Çalıştay açılışını ev sahibi Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Fevzi-oğlu ile Konfederasyon başkanı Turhan İçli yapmışlardır. Daha sonra Siyaset Bilimci Bayram Oran "karar süreçlerine katılım ve temsil" ve Turhan İçli "Engellilerin Siyasal Yaşama Katılımının bira aracı olarak kota sistemi" konulu sunumlarını yapmışlardır. Prof. Dr. Kasım Karataş ise Ci Kare Firması tarafından 1100 engelli ile sosyal medya ve telefon aracılığıyla yapılan anket sonuçlarını sunmuştur.

Daha sonra oylamanın güvenliği ve gizliliği, Karar alma süreçlerine katılım ve temsil ve Engellilerin Siyasal Yaşama Katılımının bira aracı olarak kota sistem başlıklarıyla 3 grup oluşturulmuştur. Gruplar çalışmalarını tamamladıktan sonra saat 15.30 sıralarında toplanan genel kurulda elde ettikleri sonuçları çalıştay üyelerine sunmuşlardır. Saat 17.00 sularında hazırlanan 14 maddelik sonuç bildirgesi tartışmaya açılmış görüşmelerden sonra oylanarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Sonuç bildirgesi olabildiğince geniş bir biçimde sosyal medya üzerinden yayılmıştır. Çalıştay sunumları ve sonuç bildirisi kitap halinde hazırlanarak kabartma ve sesli nüshaları Avrupa Birliği Sivil Düşün Teknik Destek birimince, mürekkep nüshası ise Türkiye Barolar Birliğince bastırılarak ilgililere dağıtılmıştır.

SONUÇ BİLDİRGESİ

Engelliler Konfederasyonu organizasyonu ile 13 Şubat 2015 tarihinde Türkiye Barolar Birliği Av. Özdemir Özok Kongre ve Kültür Merkezinde toplanan Engellilerin Siyasal Yaşama Katılma Hakkı konulu çalıştayda bir araya gelen bizler gün boyu yürüttüğümüz çalışmaların sonucunda aşağıdaki hususların genel kamuoyuna, Yüksek Seçim Kurulu ve diğer yetkili kamu kurumlarına, siyasal partilere ve sivil toplum örgütlerine duyurulması kararı aldık.

Saygıyla duyururuz.

1. Engelli bireylerle ilgili güncel ve dinamik bir veri tabanı oluşturulmalıdır.
2. Ulaşım dâhil her türlü erişim sorunları evrensel tasarım ilkeleri doğrultusunda çözümlenmelidir. Bu sağlanıncaya kadar engelli yurttaşların oy verme yerine ulaşımları ve bina içi erişimleri Yüksek Seçim Kurulu tarafından güvence altına alınmalıdır.
3. Toplumda ve engellilerde var olan önyargıların yıkılması amacıyla eğitim kurumu ve kitle iletişim araçları sistemli ve etkili bir şekilde kullanılmalıdır.
4. Engellilerin bilinçli seçmenler olabilmeleri ve yurttaşları daha yetkin temsil edebilmeleri için sınıfsal eşitsizliklerin giderilebilmesi amacıyla gelirden aldıkları payın artırılması ve daha iyi koşullarda eğitim ve istihdam olanakları bulabilmeleri için gerekli her türlü önem alınmalıdır,
5. Yüzde 10'luk ülke barajı kaldırılmalıdır.
6. Mevcut oylama usullerinin engellilerin ihtiyacını karşılamadığı durumlarda ve oyun gizliliğini güvence altına almak amacıyla ek önlemler (mobil sandık, teknolojik cihazlar vb.) alınmalıdır.
7. Refakatçi eşliğinde oy kullanmak durumunda olan engelli yurttaşların iradesini saptıracak her türlü uygulamanın önüne geçilmelidir.
8. Mevzuat oylamanın güvenliğini, gizliliğini ve oylama yerine erişimini güvence altına alacak şekilde güncellenmelidir.
9. Engelli yurttaşların iradesinin tam olarak siyasal süreçlere yansıtılabilmesi ve üst düzeyde temsiliyetlerinin sağlanabilmesi için yaygın bir toplumsal eğitim gerçekleştirilmeli, özellikle Yüksek Seçim Kurulu görevlilerinin ve parti görevlilerinin eğitimine özel bir önem verilmelidir.
10. Olumsuz önyargıların giderilebilmesi için, engelliler ve siyaset kurumu arasında daha yakın işbirliği sağlayacak aktiviteler yapılmalı ve bu konuda sivil toplum örgütleri daha etkin görevler almalı.
11. Siyasal partiler yasası değiştirilmeli, temsiliyetin toplumsal kesimlere yaygınlaştırılması için siyasal partiler bünyesinde engelliler kolu oluşturulması zorunlu hale getirilmelidir
12. Siyasal partiler engelli kuruluşlarının da görüşlerini alarak engelli sorunlarının ve diğer bütün dezavantajlı grupların sorunlarının çözümü için program geliştirilmelidir.
13. Toplumsal cinsiyet eşitliği de gözetilerek, genel ve yerel siyasal temsil organlarında engellilerin etkin eşitlik anlayışı temelinde temsili, kota ve diğer özendirici yöntemlerle sağlanmalıdır. Temsilin engelli hakları mücadelesinden gelen kimselerle gerçekleştirilmesi esastır.
14. Seçim bildirgeleri vb. siyasal dokümanlar kolay okunabilir olmalı, işaret dili ve kabartma harflerle ve sesli olarak da kamuoyuna ulaştırılması sağlanmalı, okuma yazma bilmeyen ve faklı algı düzeylerini dikkate alan yöntemlerle çoğaltılmalıdır.

Engellilerin Siyasal Yaşama Katılma Hakkı Çalıştayından bir görüntü

ENGELSİZ SEÇİM ÇALIŞTAYI

24-25 Şubat 2016 tarihlerinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından Engelsiz Seçim Çalıştayı yapılmıştır. Çalıştayda engelli seçmen sayısının tespitinden oy kullanma yöntemlerine, siyasal partilerin faaliyetlerinin tanıtılmasından her türlü bilgilendirme hakkına kadar pek çok konu tartışılmıştır.

Bu çalıştayın en önemli özelliği ilgili bürokrasinin katılımındaki düzey yüksekliği ve katılımın iki gün boyunca devam etmesidir. Yüksek Seçim Kurulunun üyelerinin bir bölümü, YSK ya bağlı genel müdürler ve müdürler, Engelli Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü, yardımcılar ve ilgili daire başkanları, Adalet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı yüksek temsilcileri, Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, RÜTÜK gibi kurumların temsilcileri, partilerin seçim işleri ile ilgili milletvekilleri ve siyasal partilerin Yüksek Seçim Kurulundaki üyeleri iki gün boyunca toplantıyı izlemişlerdir. Sivil toplum temsilcilerinden ise entelektüel düzeyi yüksek bir grup katılmıştır. Ancak sivil ayağının yeterince çeşitli ve temsil kabiliyetinin yüksek olduğunu söyleyemeyiz.

Görüşleriyle Çalıştaya Engelsiz Erişim Derneği, Eğitimde Görme Engelliler Derneği ve Konfederasyonumuz damgasını vurmuştur. İki gün boyunca bir eylem planı üzerinde tartışılmış ve mevzuat değişikliğine ilişkin çeşitli öneriler yapılmıştır. Bu çalışmaların sürdürülmesi ve incelenmesi için bir çalışma grubunun oluşturulması ve sürekli bir izleme ve değerlendirme kurulunun meydana getirilmesi genel kabul görmüştür.

24-25 Şubat 2016 Engelsiz Seçim Çalıştayında Yüksek Seçim Kurulu Başkanı Sayın Sadi Güven'in konuşmasından bir görüntü.

5.2. YEREL YÖNETİMLER VE ENGELLİLER KONULU ÇALIŞTAY

4 Aralık 2015 Aralık günü Yenimahalle Belediyesi ve Yerel Yönetimler Eğitim ve Yardım Derneği ile işbirliği halinde bir gün süren **Yerel Yönetimler ve Engelliler Konulu** bir Çalıştay gerçekleştirilmiştir. Giderlerini Yenimahalle Belediyesinin karşıladığı çalıştaya Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar ile birlikte çeşitli belediyelerin yetkilileri ve belediye meclis üyeleri katılmışlardır. Belediyecilik Mevzuatında Engellilerin Yeri, Belediyeler ve Erişilebilirlik, Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmet - Sosyal Yardım, Yerel Yönetimler ve Engellilerin Karar Alma Süreçlerine Katılımı, Yerel Yönetimler ve Engelli Eğitimi, Yerel Yönetimler ve Engelli İstihdamı konularında sunumlar yapılmıştır. Çalıştayda çeşitli üniversitelerden öğretim üyelerinin, belediye ve YAYED yetkililerinin yanı sıra Konfederasyon Genel Sekreterimiz Sayın Ömer Koç ve Başkan Yardımcısı Sayın Av. Hasan Tatar'da birer sunum yapmışlardır.

4 Aralık 2015 tarihli Yerel Yönetimler ve Engelliler konulu çalıştayın açış konuşmasını yapan Yenimahalle Belediye Bakanı Sayın Fethi Yaşar ile birlikte salon görüntüsü

5.3 HAK TEMELLİ MÜCADELE VE ENGELLİ ÖRGÜTLENMESİ: DÜNDEN YARINA ARAYIŞLAR ÇALIŞTAYI

14-15 Mayıs 2016 tarihlerinde Beşiktaş Belediyesi'nin ev sahipliğinde, İstanbul'da Akgün otelde Hak Temelli Mücadele Ve Engelli Örgütlenmesi: Dünden Yarına Arayışlar" Çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Çalıştayı, İstanbul dışından gelen katılımcıların uçak ve otobüs giderleri de dahil olmak üzere tüm masraflar Beşiktaş Belediyesine karşılanmıştır.

Çalıştaya, 18 engelli kuruluşunu temsilen, 26'sı kadın, 54'ü erkek olmak üzere 80 kişi katılmıştır. Bunların 41'i Engelliler Konfederasyonu'na bağlı federasyon ve derneklerin, 39'u ise, diğer dernek ve federasyonların temsilcileridir.

14 Mayıs günü saat 10.00'da başlayan çalıştayı sabah oturumunda daha sonraki görüşmelere temel oluşturmak amacıyla yedi kişinin dört başlık altında sunum yaptıkları bir panel gerçekleştirilmiştir. Dünya'da Engelli Örgütlenmesinin Tarihçesi ve Bugünkü Durum konusunda Engelliler Konfederasyonu Başkan Yardımcısı Sosyolog Mehmet Emin Demirci ile Koç Üniversitesi öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Dikmen Bezmez; Türkiye'de Engelli Örgütlenmesinin Tarihçesi ve Bugünkü Durum konusunda Engelliler Konfederasyonu Başkan Yardımcısı Av. Hasan Tatar ile yine Engelliler Konfederasyonu Başkan Yardımcısı Mustafa Özsaygı; Engelli Örgütlenmesinde İlkeler ve Değerler konusunda Engelli Hakları İzleme Derneği Başkanı Hakan Özgül; Mevcut Engelli Örgütlenmesi Modelleri ve Yeni Model Arayışları konusunda ise, Prof. Dr. Kasım Karataş ile Engelliler Konfederasyonu Başkanı Av. Turhan İçli sunum yapmışlardır.

Öğleden sonraki oturumda katılımcılar üç guruba bölünerek ayrı ayrı toplanıp gündemlerindeki konuyu derinleştirmişlerdir. Birinci grup Engelli Örgütlerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri, ikinci grup Hak Temelli Örgütlenmede Benimsenmesi Gereken İlke ve Değerler Ne Olmalıdır, üçüncü grup ise, Engelli Örgütlenmesindeki Modellerin Sınıflandırılması ve Karşılaştırılması konularını ele almıştır.

15 Mayıs günü sabah oturumunda engelliler ve Sağlıklı Çevrede Yaşama Hakkı konulu bir panel gerçekleştirmiş; panele konuşmacı olarak Engelliler Konfederasyonu Başkanı ile Beşiktaş Belediyesi Fen İşleri Daire Başkanı Ali Osman Asılsoy katılmışlardır.

Öğleden sonra çalışmalarını tamamlamış olun küçük gruplar ortaklaşa toplanarak ele aldıkları konulara ilişkin sunumlar yapmışlardır. Bu sunumlar çerçevesinde büyük grup katılımcıları katkılarını sunmuşlar ve sonuç raporu ortaya çıkmıştır.

HAK TEMELLİ MÜCADELE VE ENGELLİ ÖRGÜTLENMESİ: DÜNDEN YARINA ARAYIŞLAR ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRİSİ

Hak Temelli Mücadele ve Engelli Örgütlenmesi: Dünden Yarına Arayışlar Çalıştayı, 14-15 Mayıs günleri, Beşiktaş Belediyesinin ev sahipliğinde İstanbul Akgün Otelde yapıldı. Toplantıya 18 kuruluşu temsilen 80 kişi katıldı. İşitme engellilerin ilgi göstermediği toplantıda görme engelli ve bensesel engelliler ağırlıklı olarak yer aldılar. Katılımcıların 26'sı kadın, 54'ü erkekti. Engelliler Konfederasyonuna bağlı sivil toplum örgütleri 41, diğer kuruluşlar 39 kişi ile temsil edildi.

Çalıştayın 14 Mayıs günündeki sabah oturumunda;

- Sosyolog Mehmet Emin Demirci ve Yrd. Doç. Dr. Dikmen Bezmez: Dünya'da Engelli Örgütlenmesinin Tarihçesi ve Bugünkü Durum,
- Av. Hasan Tatar ve Mustafa Özsaygı: Türkiye'de Engelli Örgütlenmesinin Tarihçesi ve Bugünkü Durum,
- Hakan Özgül: Engelli Örgütlenmesinde İlkeler ve Değerler,
- Prof. Dr. Kasım Karataş ve Av. Turhan İçli: Mevcut Engelli Örgütlenmesi Modelleri ve Yeni Model Arayışları

konularında sunumlar yaptılar.

Aynı gün öğleden sonraki oturumda;

- Türkiye'deki Engelli Örgütlenmesinin Sorunları ve Çözüm Önerileri,
- Hak Temelli Mücadelede Örgütlü Mücadelenin Yeri Temel İlkeler ve Değerler,
- Farklı Örgütlenme Modelleri ve Yeni Model Arayışları

konu başlıkları ile ortalama 25'er kişinin katıldığı üç çalışma grubu oluşturuldu. Gruplar ayrı ayrı toplanarak konularını tartışıp rapor haline getirdiler.

15 Mayıs günü öğleden sonraki oturumda büyük grup toplantısı gerçekleştirildi. Önceki gün çalışan küçük grupların sözcüleri raporlarını sundular:

- "Türkiye'deki Engelli Örgütlenmesinin Sorunları ve Çözüm Önerileri" çalışma grubunun sözcülüğü Eğitimde Görme Engelliler Derneği Genel Başkanı Öğretmen Emre Taşgın,
- "Hak Temelli Örgütlenmede İlke ve Değerler" çalışma grubunun sözcülüğü Siyaset Bilimci ve Sosyal Hizmet Uzmanı Bayram Oran,
- Farklı Örgütlenme Modelleri ve Yeni Model Arayışları çalışma grubunun sözcülüğü Prof. Dr. Kasım Karataş tarafından yapıldı.

Bu raporlar üzerinde yapılan görüşmelerden sonra aşağıda sunulan sonuç bildirisi kabul edildi.

Sonuç Bildirisi

Türkiye'deki Engelli Örgütlenmesinin Sorunları ve Çözüm Önerileri:

21. Yüzyıl, tüm dünyada, engellilik alanı da dâhil olmak üzere bütün alanlarda, sistemli ve örgütlü faaliyetlerin zaafa uğradığı bir dönemdir.

- Bu koşullarda engelli örgütlenmesinin sorunlarını ve çözüm yollarını araştırıp süreci tersine çevirebilecek önlemleri almak bir zorunluluktur.
- Günümüzde, “engelli örgütlerinin misyonu ne olmalıdır” sorusunun tartışılmasına gerek vardır.

Örgütlerin benimsediği politikalarla örgütlere katılması beklenen kişilerin öncelikleri ve beklentileri arasında farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle 5378 Sayılı Engelliler Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra bu farklılıklar daha da derinleşmiş, derneklerin rolü yeniden tartışılmaya başlanmış; Engelliler Kanununun getirdiği kazanımlar ortamında engelliler kitlesinin psikolojisine ve gereksinimlerine göre dernekler kendilerini yenileyememişlerdir.

- Bu nedenle engelliler alanında faaliyet gösteren örgütler, yeni koşullara göre kendilerini gözden geçirmeli ve yeniden yapılandırılmalıdır.

Günümüzde iletişim araçlarının çeşitliliği bilgi kaynaklarına erişmeyi kolaylaştırmıştır. Engelli dernek üyeleri, daha önce yalnızca kendi derneklerinden elde ettikleri bilgileri, teknoloji sayesinde her yerden edinebilir duruma gelmişlerdir. Bu durum bireylere, derneklere üye olmadan bilgiye erişim olanağını sağlamıştır. Bu nedenlerle;

- Engelli örgütleri iletişim çağına uygun örgütsel stratejileri geliştirmeli ve gereken önlemleri almalıdırlar.
- Engelli örgütleri genel talepler yerine, temsil ettikleri kitlenin gereksinimlerine uygun talepleri ortaya koymalıdırlar. Böylece engelli kitlesinin örgütleri desteklemesi ve onlara etkin katkı sunması yönündeki isteklilikleri artacaktır.

Ailelerin aldıkları sosyal yardımları kaybetme endişesiyle engelli çocuklarının örgütlere üye olmalarını istememeleri de örgütlenmeyi zayıflatan öğelerden biridir. Engellilerin iş bulup ekonomik gücünü elde ettikten sonra derneklerden uzaklaşmaları da rastlanan olgular arasında yer almaktadır.

- Engelli örgütlenmelerinin bu gerçekleri bilerek hareket etmesi ve gereken önlemleri alması gerekmektedir.
- Engelli örgütleri, üyelerinin özgüvenlerini artırıcı ve kişisel gelişimlerini güçlendirici sanatsal, sportif, mesleki etkinlikler yaparak kendilerini hedef kitlesi için cazip hale getirmelidirler.

Böylece derneği tanıyan ve benimseyen engelli birey, ilerleyen dönemde örgüt içerisinde daha etkin roller üstlenecektir.

Genel olarak toplumun engelliler, engellilerin ihtiyaçları ve sorunları hakkındaki farkındalığı düşüktür. Bu yüzden;

- Engelli örgütlerinin görevlerinden biri de toplumun engelliler, engellilerin ihtiyaçları ve sorunları hakkındaki farkındalığının geliştirilmesi doğrultusunda politikalar geliştirmek olmalıdır.
- Eğitim sistemine, ilkokuldan itibaren, engellilik konusunun dâhil edilmesi için girişimlerde bulunmalıdırlar.
- Gençlerin engelli örgütlerine katılımı özendirilmeli, örgüt üyelerinin tamamının söz ve karar sahibi olabileceği mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Her engel grubunun kendi içine kapanıp diğer engel gruplarına açılmaması, engelli örgütleri arasında eşgüdüm eksikliğine neden olmaktadır. Öte yandan bazı engelli örgütlerinin sadece bir engel grubundan üye kabul etmesi ve engelli olmayanlara kapılarını kapatması bu örgütlerin toplumla bütünleşmesini engelleyen bir unsurdur.

Toplumda örgütlenmeye dair var olan muhafazakâr değerler, örgüt üyelerinin başına bir iş gelebileceğinin düşünülmesi gibi çeşitli şekillerde örgütlenmeye sıcak bakılmamasına neden olmakta; bu da örgütlenme düzeyinin geriliğinin nedenlerinden birini oluşturmaktadır.

1990'lı yıllardan başlayarak engelli örgütlerinin elde ettiği kazanımlar, artık bu örgütlere gereksinim kalmadığı algısına yol açmaktadır.

İşitme engelli bireylerin kendilerini yeterli ve etkili bir biçimde ifade edememeleri, örgütsel etkinliklere katılımlarını engellemekte ve taleplerini aktarmalarını zorlaştırmaktadır.

- Engelli örgütleri temsil ettikleri engelli grubu içerisindeki çeşitliliği dikkate alan politikalar geliştirmeli; örneğin görme engelli örgütlerinde az görenlerin, işitme engelli örgütlerinde az duyanların talepleri de hesaba katılmalıdır.
- Engelli örgütlerinin kapasitelerini geliştirmeleri için üye potansiyellerini iyi değerlendirmeleri ve üyelere aidiyet duygusu uyandırmaları gerekmektedir.
- Düzenlenen etkinliklere engelli örgütleri dışındaki kuruluşları davet etmek ya da onların düzenlediği etkinliklere katılmak, toplumun diğer kesimleriyle iletişim halinde bulunmak açısından önem arz etmektedir.
- Engelli örgütlerinin alanlarıyla ilgili veri ortaya koyarken mutlaka alan taraması yapmaları, anket, mülakat, gözlem ve benzeri yöntemleri kullanmaları, yalnızca Bilgi Edinme Kanunu ya da benzeri biçimde kamudan alınan bilgilerle yetinmemeleri gerekmektedir.
- Engelli örgütlerinin, ele aldıkları konularda yaşanan son gelişmeleri ve güncel mevzuatı takip ederek üyelerini bilgilendirmeleri onların konumunu güçlendirecektir.
- Engelliler alanında faaliyet gösteren engelli örgütlerinin; raporlama, sunum teknikleri, izleme, savunuculuk, lobi çalışmaları, iletişim stratejileri ve engelli mevzuatı gibi konularda kapasitelerini güçlendirici eğitimlere gereksinimi bulunmaktadır. Bu şekilde, eldeki insan kaynağı güçlendirilebilir ve yeni insan kaynağı yaratılabilir.
- Dernekler mevzuatındaki esneklik fırsat haline getirilerek engelli örgütlerinin iç dinamiklerini oluşturma ve güçlendirmede kullanılabilir.
- Sosyal medya etkin bir biçimde kullanılarak üyelere dinamik bir iletişim kurulabilir, kamuoyu duyarlılığı artırılabilir.
- Engellilerin belirli bir sorununa odaklanan alan örgütlenmeleri son derece önemlidir.
- Bu örgütlerin çatı örgütleri içerisinde yer alabilmeleri için çatı örgütlerindeki katılımcılığın ve çoğulculuğun güçlendirilmesi, alan örgütlerinin çatı örgütleri içerisinde eriyebilecekleri yönündeki endişesinin giderilmesi gerekmektedir.

Engelliler alanındaki örgütlerin sayıca kalabalık gözükmesi, onların hak eksenli mücadele yürüten örgütlenme mi, yoksa istismarcı örgütlenme mi olduğu konusunda kafa karışıklığı yaratmaktadır. Bu nedenle;

- Hak eksenli örgütlenmenin kriterleri oluşturulmalı ve çatı örgütlere bu kriterlere uygun olan dernekler kabul edilmelidir.
- Kadınlar örgüt yönetimine katılım hususunda cesaretlendirilmelidir.
- Randevu ya da toplantılarda "bir kadın da olsun" bakış açısıyla kadınlara yer verilmemeli, kadınların bu tür organizasyonlarda söz söyleme hakkı kısıtlanmamalı, onların yönetim ve temsil yeteneklerinde daha etkin rol alabilmeleri sağlanmalıdır.

- Engelli kadınların sorunlarına yönelik erkekli kadınlı bir politika belirlenmesi ve kendi alanında aktif kadınların yönetimlerde değerlendirilmesi gerekmektedir. Kadınlar yalnızca "kadından sorumlu başkan yardımcılığı" gibi görevlere getirilmemelidir.

STÖ'lerin faaliyetlerini gerçekleştirmeleri için kuşku yok ki gelir kaynaklarına gereksinim vardır. STÖ'lerin amaçlarıyla bağdaşmayacak kadar az gelirlerinin olması gibi daha fazla kaynağa sahip olmaları da sorundur. O zaman örgütün STÖ konumu zayıflar, ekonomi yönü kuvvetlenir. En temel sorun kalıcı genel - geçer sürdürülebilir amaçların tespit edilip gerekli bütçelemenin yapılamıyor oluşudur.

- STÖ bünyesindeki her yapı alanıyla ilgili kapsamlı bir plan yapar ve kaynağını belirlerse bu sorun aşılmış olur.
- STÖ'lerin faaliyetlerini gerçekleştirmek için çok büyük paralara gereksinimi olmadığı, daha fazlasını kazanmak için çaba göstermenin insan kapasitesinin kaynak arayışına yönlendirilmesi sonucunu ortaya çıkaracağı gibi STÖ'leri amacından saptıracaktır.

STÖ'lerde aidat ödeme, gelir kaynağı olmaktan daha ziyade üyelerin kendilerini o örgüte ait hissetmeleri bakımından önemlidir. Ancak aidat toplama, STÖ'lerde ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Bu sorun üyelerin bilinç düzeyinin yükseltilmesi ve örgüte aidiyet duygusunun güçlendirilmesiyle çözülebilir.
- Masrafları minimize etmek için STÖ'lerin kendilerini yakın hissettiği örgütlerle ortak ofis masrafı üstlenmesi yerinde olabilir.
- Derneklerde mutlaka profesyonel kadroların yer alması gerekmektedir.

Engellilerin, daha çok engelliler adına kurulduğu söylenen ve engelsiz bireylerin kurduğu STÖ'ler tarafından istismar edildiği ve engelliler adına kamu kurumlarında (okul vb.) para toplanmasının istismara yol açtığı görüşü ifade edilmiştir. Diğer taraftan istismar endişesi nedeniyle derneklerin bazı faaliyetleri gerçekleştiremediği tespiti yapılmıştır.

- Gerçekleştirilecek bağış kampanyalarında kullanılacak dilin toplumun engelli bakış açısını doğrudan etkilemesi nedeniyle, bu hususa azami dikkat edilmelidir.
- Dernekler iktisadi işletmeler kurabilirler ve bu işletmeler aracılığıyla yerel yönetimlerden tuvalet, çay bahçesi gibi yerlerin işletilmesini talep edebilirler.
- Ayrıca atölye türü üretime yönelik faaliyetler yoluyla gelir elde edilebilir.
- Bu iktisadi işletmelerin engellilerin günlük yaşamında kullandığı araç gereçleri üretmesi ve ticaretini yapması, yeni üye sağlamanın yanı sıra üyelerinin verimliliğini de artırabilecektir.
- Engelli örgütlerinin yerel ve genel kaynak sorunlarının çözülmesi için ticari konularda, belli sınırlar çerçevesinde, yasal düzenleme yapılması gerekmektedir.
- Amaca yönelik projeler gerçekleştirilebilmesi için, ilan edilen fon kaynakları yakından takip edilmelidir.

Hak Temelli Mücadelede Örgütlü Mücadelenin Yeri Temel İlkeler ve Değerler:

Hak temelli örgütlenmede aşağıdaki ilke ve değerlerin gözetilmesi öngörülmüştür.

1. Kapsayıcılık
2. Evden çıkarmaya odaklanma
3. İşbirliğine ve diyaloga açık olma
4. Bilgi ve değer paylaşımını amaçlama
5. Her türlü ayrımcılığa karşı çıkma
6. Ajitasyon ve acındırmaya karşı duruş
7. Bütün örgütlenme biçim ve anlayışlarına saygı duyma
8. Dayatmandan uzak durma
9. Uzlaşmayı esas alma
10. Engellilik alanındaki yeni oluşumlara saygı duyma
11. Gençlerin katılımı ve yetişmesini esas alma
12. Hak temelli mücadele yürütme
13. İdeolojiler dışı olma
14. Diğer toplumsal kesimlerin yaşadığı sorunlara duyarlı olma
15. Ticari hedef ve kaygılardan uzak durma
16. Eleştiriye açık olma
17. Tam bağımsızlık
18. Yatay hiyerarşiye duyarlı olma
19. Hesap verebilir olma
20. Denetlenebilir ve sorgulanabilir olma
21. İnsan hakları modeline dayalı olma
22. Toplumsal cinsiyete duyarlı olma
23. Yeniliklere açık olma
24. Belirli hedeflere sahip olma
25. Açık olma
26. Katılım (üyelerin kararlara katılımını sağlama)
27. Bilimsel yöntemleri kullanma
28. Net bir duruşa sahip olma
29. Doğaya saygılı bir anlayış sahibi olma
30. Direngen bir kararlılık sergileme
31. Dayanışma duygusunu yaratma
32. Aidiyet duygusu yaratma
33. Engelli bakış açısına sahip olma
34. Örgüt içi muhalefete saygı
35. Demokratik değerlere dayanma
36. Eşit ve onurlu bir yaşam hedefleme
37. Farklılıklara saygı
38. Engellilik olgusunu bir toplumsal sorun olarak algılama
39. Örgütlenme Özgürlüğü
40. Taşra örgütlenmesinin önemsenmesi
41. Toplumsal barışın savunuculuğunu yapma
42. Engellilerin tepe örgütlenmesi

Farklı Örgütlenme Modelleri ve Yeni Model Arayışları:

Türkiye’de mevcut engelli örgütlenmelerini göz önünde bulundurduğumuzda aşağıdaki nedenlere bağlı olarak farklı örgüt yapı ve modellerin geçerli olduğu görülmektedir:

Engel türlerine göre örgütlenmeler: Görme engelliler, zihinsel engelliler, işitme engelliler, ortopedik engelliler.. bunların alt grupları olarak down sendromlular, red sendromlular, Serebral palsililer, otistikler vb.

Tek engel grubunu kapsayan (Türkiye Körler Federasyonu, Bedensel Engelliler Federasyonu, İşitme Engelliler Federasyonu...) veya **birden fazla engel grubunu kapsayan örgütlenmeler** (Tüm Engelliler Federasyonu, Engelli Hakları Federasyonu .... vb)

Tek merkezli (Çorum Engelliler Derneği, Engellilerin İnsan Hakları Derneği gibi) ya **da birden çok şubesi olan örgütlenmeler** (Altınokta Körler Derneği, Türkiye Sakatlar Derneği)

Ulusal (Engelliler Konfederasyonu, Zihinsel Engelliler Federasyonu) bölgesel (Doğu Akdeniz Engelli Dernekleri Federasyonu) veya yerel ölçekte örgütlenmeyi hedef seçmiş örgütlenmeler (Bursa Engelliler Federasyonu, Samsun Engelliler Federasyonu gibi.)

Üyelerinin niteliğine göre örgütlenmeler: Engellileri (Altınokta Körler Derneği), engelli yakınlarını (Engelli Aileleri Dayanışma Derneği) ve ilgili herkesi içine alan örgütlenmeler (Beyaz Ay Derneği gibi)

Odaklandıkları sorunlara göre örgütlenmeler: Engellilerin eğitimi (Eğitimde Görme Engelliler Derneği), istihdamı (Mersin Çalışanlar Derneği), teknoloji desteği (Sesli Betimleme Derneği), erişilebilirlik sorunları (Eşit Erişim Derneği) ve hukuksal sorunları (Görme Engelli Hukukçular Derneği) gibi özel alan örgütlenmeleri,

Engelliler adına (Türkiye Körler Vakfı) veya **engelliler tarafından** (Altınokta Körler Derneği) kurulan örgütlenmeler.

Hak temelli örgütlenmeler (Türkiye Körler Federasyonu, Engelliler Konfederasyonu) yardım ve hizmet temelli örgütlenmeler (Fiziksel Engelliler Vakfı, Zihinsel Engelli Çocukları Koruma Vakfı...)

Devletin vesayeti altında kurulan bağımlı (Uluslararası planda Rusya Federasyonu, eski sosyalist bloktan kopan Balkan Ülkelerinin körler birlikleri) veya sivil inisiyatife dayalı bağımsız örgütlenmeler (Fransız Körler Federasyonu Amerikan Ulusal Körler Federasyonu, Ulusal planda Türkiye Sakatlar Konfederasyonu veya Engelliler Konfederasyonu)

Üzerinde Durulan Diğer konular:

2002 Engelli Araştırmasının verdiği oranlara göre bugünkü nüfus içerisinde dokuz buçuk milyon dolayında engellinin yaşadığı tahmin edilmektedir. Bu rakamın yaklaşık dört milyonu 18 yaşından küçük olduğuna göre örgütlenme yaşında yaklaşık beş buçuk milyon engellinin bulunduğu varsayılabilir. Bunların önemli bir bölümü altmış beş yaşın üzerindeki bireylerden veya zihinsel engellilerden meydana gelmektedir. Yani örgütlenme gereksinimi ve/veya bilinci bulunmayan gruplardan oluşmaktadır. Bu durumda en fazla dört milyon dolayında örgütlenme gereksinimi olan veya örgütlenmeden yarar elde edebilecek engelli bireyin bulunduğunu ifade edebiliriz.

Bugün var olan engelli konfederasyonlarına üye federasyonlara bağlı derneklerin toplam engelli üyesi 100 bin dolayındadır. Demek oluyor ki, örgütlenmeden yarar görebilecek engelli nüfusun sadece yüzde iki buçuğu zayıf ya da güçlü bağlarla çeşitli engelli örgütlerinde örgütlenmiş bulunmaktadır. Bu son derece düşük bir orandır. Örgütlenmede yarar elde edebilecek engelli nüfusun yüzde doksan yedi buçuğu, ya kendi çıkarlarının farkında olmadığı ya da örgütlenme taleplerinin önünde ciddi engeller bulunduğu için her hangi bir örgütlenme içerisinde yer alamamaktadır.

Engellilerin örgütlenmesinin önündeki en önemli engellerden biri eğitimsizliktir. Eğitim olanaklarından yararlanamama düzeyi yüzde doksanların üzerinde olan engelliler, eğitimsizlik nedeniyle kendi yaşamında örgütlenmenin yaratacağı olumlu sonuçları görememekte; bir başka anlamla örgütlenme bilincine erişememektedirler.

Engellilerin örgütlenmesinin önündeki ikinci önemli engel, toplumumuzda demokrasi kültürünün yeterince olgunlaşmamış olması, örgütlenme ve mücadele konularına yasa dışı bir etkinlik gibi bakılmasıdır. Bu neden, sadece engelliler arasında değil işçiler, memurlar, köylüler ve toplumun geriye kalan kesimleri arasında da son derece etkilidir. 12 Mart ve 12 Eylül gibi baskıcı rejimlerin örgütlenmeyi caydırıcı etkileri demokratik örgütlenme kültürünün yetersizliğine bir de korku boyutu eklemiştir.

Engellilerin önemli bir kesiminin büyük kentlerin dışındaki taşra kasabalarında ve köylerinde yaşıyor olması ve gelişmelerden yeterince haberdar olmaması da örgütlenme talebini ve düzeyini düşüren etmenlerden biridir.

Engellilerin örgütlenme talebini düşüren ancak son yıllarda diğerlerine göre daha fazla önem kazanan bir başka neden de şudur: Ülkemiz öteden beri, engellilerin sakatlıktan doğan giderlerinin tazmini yerine, kamu hizmetlerini onlara indirimli ya da ücretsiz yaparak katkıda bulunmaya yönelik sosyal destek sistemini tercih etmiştir. Bakım ve muhtaçlık aylığının yanı sıra toplu taşıma araçlarından gemilere, trenlere kadar her şey engelliler için bazı durumlarda refakatçisi ile birlikte ücretsiz hale getirilmiştir. Bu durum engellilere eline geçen bakım ve muhtaçlık aylığı ile birlikte asgari düzeylerde yaşamını sürdürme olanağını sunmakta; hatta engelliler çoğunlukla yoksul aile çocukları olduklarından aile bütçesine önemli bir katkı sağlama fırsatını yaratmaktadır. Bu fırsatı ele geçiren ve elde ettiği kazanımlarla yetinen engelli bireyin örgütlenmeye ve yeni kazanımlar elde etmek için mücadele etmeye olan gereksinimi ve talebi düşmektedir. Hatta bu durumdaki engelli bireylerin bir kısmı örgütlenmeyi ve mücadeleyi ellerindeki kazanımlardan yoksun kalacakları sonuçlar yaratabileceği kaygısıyla tepki ile karşılamaktadırlar. Böylece etkin yurttaş değil himmet ve himaye ile yaşamayı tercih eden, kendi küçük dünyalarında mutlu, bu olanakları kendilerine sağlayan hükümetlere şükran duygusu içerisinde olan edilgen bireyler haline gelmektedirler.

Sayısal olarak örgütlenmiş engelliler arasında bedensel engelliler birinci sırayı tutmaktadır. Ancak derneklere üye görünmelerine karşılık mücadele istekleri fazla yüksek değildir. Bedensel engelliler alanındaki dernekler daha çok toplanma, irtibat ve dayanışma gereksinimine karşılık vermektedirler.

Engelli kitlesi içerisinde hak temelli mücadele konusunda en dinamik unsuru bütün dünyada ve ülkemizde görme engelliler oluşturmaktadır. Engelli nüfusu içerisindeki oranları bir hayli düşük olduğu halde diğer engel gruplarına göre örgütlenme oranı daha yüksek ve mücadele kabiliyetleri daha fazladır.

İşitme engelliler alanında hem örgütlenme hem mücadele düzeyi çok düşüktür. Bu engel grubunun en önemli sorunu iletişimidir. Bu nedenle kendilerini ifade etme gücünü çekmektedirler. İşitme engelli dernekleri de daha çok toplanma, irtibat ve dayanışma gereksinimine karşılık vermektedirler.

Zihinsel engellilerin kendi kendilerini örgütlenme kabiliyeti doğaları gereği son derece düşüktür. Zihinsel engelliler adına asıl sıkıntıyı çeken ve bir çıkış yolu arayan kesim zihinsel engelli aileleri, daha çok ta zihinsel engelli anneleridir. Son 15-20 yıl içerisinde zihinsel engelli derneklerinin sayısı çok artmış ve alt engel gruplarını temsil eden derneklerle birlikte çeşitlenmiştir. Down sendromlu, red sendromlu, serebral palsili, otistik vb. çocuklar adına kurulan dernekleri kamuoyu son 15-20 yıl içerisinde tanımaya başlamıştır.

Her ne kadar engellilerin sorunları, çıkarları, gereksinimleri ve talepleri güçlü ortak bir payda yaratmakta ise de, bu durum konfederasyon ve federasyon gibi çatı örgütlenmelerine bu denli güçlü

yansımamakta; çatı örgütlerinin varlığına rağmen engellilik alanındaki örgütlenme dağınık ve parçalı bir görüntü sergilemektedir. Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren engelliler alanındaki derneklerin sayısında çeşitli nedenlerle önemli artışlar meydana gelmiştir. Bunların başında engel grupları içerisindeki alt engel gruplarının kendi durumlarının farkına varıp kendi gereksinimlerini ve taleplerini karşılamak için ayrı örgütlenmeye girmesi, derneklerin sakatlığın niteliğine göre çeşitlenmesidir.

Genel amaçlı derneklerin yanı sıra eğitim, istihdam, erişilebilirlik gibi özel sorunların çözümüne ilişkin alan örgütlenmelerinin kurulmaya başlaması da dernek sayısını artırmıştır.

Avrupa Birliği gibi çeşitli fon kaynaklarının yaygınlaşması, proje temelli çalışmaların artmasına ve sadece proje yapıp uygulamakla meşgul olan derneklerin kurulmasına yol açmıştır.

5253 sayılı Dernekler Kanununun tek konfederasyon ve her alanda tek federasyon zorunluluğunu ortadan kaldırmış olması ve 100 kişi gibi son derece düşük düzeyde üye varlığı bulunan derneklerde yönetimde profesyonellik uygulamasının yolunu açması, piyasaya çok sayıda, az üyeli ve profesyonel yöneticili derneğin girmesinin koşullarını yaratmıştır.

Mevcut engelli örgütlenmelerinde yetişkin erkeklerin egemenliği söz konusudur. Çocuk, genç ve kadın engellilerin örgütlenme düzeyleri düşüktür. Toplumsal cinsiyete dair genel eğilimlerin engellilerin örgütlenmesine ve örgütler içindeki rol dağılımına yansıdığı görülmektedir. Mevcut örgütlerde dışlanan çocuk, genç ve kadınlar sosyal medya üzerinde örgütlenmeyi tercih etmektedirler.

Engelliler alanındaki dağınık ve parçalı duruma yol açan nedenlerin yanı sıra, engelliler için önemli bir şans niteliğindeki etken şudur: Engelliler arasında her görüşten, inanıştan ve etnik yapıdan kişi bulunmasına rağmen bütün bu farklılıklar, engellilerin örgütlenmesine yansımamakta; genellikle engelli örgütleri siyasal görüş, dinsel inanış ve etnik yapı ayrımı gözetmeksizin engellileri ortak gereksinimler ve çıkarlar temelinde örgütlemeye çalışmaktadırlar. Bu durum parçalanma ve bölünmenin tersine birliğin sağlanması için önemli olanaklar sunmaktadır.

ENGELLİLER İÇİN SAĞLIKLI ÖRGÜTLENME MODELİ NE OLABİLİR?

1. Engelli örgütlenmesinde uluslararası planda dikkati çeken en önemli ayrışma bu örgütlerin devlet vesayetinde veya bağımsız olup olmadıkları ile ilgilidir. Demokratik gelenekleri güçlü olan batı ülkelerinde sivil toplumun gelişmesine ve güçlenmesine koşul olarak engelli örgütlenmeleri de ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Bu ülkelerde sivil toplum alanında meydana gelen örgütler devletten ve hükümetlerden bağımsız bir kimlik kazanmış; daha çok temsil ettikleri engelli kitesinin inisiyatifine dayanarak varlık göstermişlerdir. Temel strateji temsil ettikleri kitle adına kamuoyu ve hükümetler üzerinde baskı ve etki grubu oluşturarak engelli haklarının gelişmesi ve engellilerin taleplerinin karşılanması için azami çabayı göstermektir.
2. Otoriter toplumsal ve siyasal yapıya sahip ülkelerde sivil toplum gelişme güçlenme olanağı bulunmamıştır. Toplumsal yaşamın pek çok alanı otoriter iktidarlar ve liderler tarafından ve onların inisiyatif tanıdığı ölçülerde düzenlenmiştir. Evet, sendika vardır; fakat devlet eliyle kurulmuş ve devletle işbirliği yapan. Evet, engelli örgütleri vardır; fakat devlet vesayetinde ve devlete yardım etmek için. Bunun en çarpıcı örneği İspanya, Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti ve Sosyalist Bloktan kopan Balkan Ülkelerinde yaşanmaktadır. Bu gün çoğu demokratik rejime geçmiş olan ülkelerde hala engelli örgütleri engellilerle ilgili konularda devletle işbirliği yapmak amacıyla vesayet altında kurulmuş örgütlerdir. Bu örgütler ciddi boyutlarda devlet bütçesinden destek görmekte; yöneticilerinin hemen hepsi profesyonel bürokratlardan oluşmaktadır. Bu örgütlerde liderler çok uzun sürelerle iş başında kalmakta; genellikle hastalık veya ölüm nedenleriyle görevi bırakmaktadırlar. Demokratik mekanizmalar göstermelik olarak işleyebilmekte; seçimler bir formalitenin yerine getirilmesi için yapılan bürokratik bir işlem olarak görülmektedir.
3. Örgütlenme modelinde dünya çapında dikkat çeken bir başka nitelik, bu örgütlerin engelliler adına mı, yoksa engelliler tarafından mı kurulduklarıdır. Başlangıçta hemen her ülkede toplum-

sal vicdanın harekete geçmesiyle engelli örgütlenmeleri engelli olmayan hayırseverler tarafından meydana getirilmiştir. Engelliler adına hayırseverler tarafından kurulan bu örgütler, engellilerin eğitimi, istihdamı ve farkındalığı açısından önemli işlevler yerine getirmişlerdir. Ancak yirminci yüzyıldan itibaren toplumsal gelişme ve aydınlanmaya koşut olarak eğitim ve istihdam olanaklarına kavuşan engelliler, kendi sorunlarına ve örgütlerine sahip çıkmaya veya yeni örgütler kurmaya başlamışlardır. Bir dönem engelliler adına ve engelliler tarafından kurulan örgütler arasında rekabet meydana gelmiş ise de daha sonra bu örgütlerin amaçları ve çalışma biçimleri doğal bir işbölümü sürecinde tanımlanmış ve karşılıklı olarak birbirini destekledikleri bir örgütsel sürece girilmiştir. Bunun en çarpıcı örneği ABD’de körler alanında yaşanmıştır. Başlangıçta Amerikan Körler Federasyonu bünyesinde bir arada bulunan engelli ve engelli olmayan bireyler çalışma biçimlerinin uyuşmaması nedeniyle zamanla bölünmüş engelliler adına hareket eden gönüllüler Amerikan Körler Konseyini kurarken; mücadeleden yana olan körler Ulusal Körler Federasyonunda bir araya gelmişlerdir. Bugün örgütlenme alanında ağır basan kuruluş Ulusal Körler Federasyonu olup Konsey daha çok hizmet faaliyetlerini organize etmektedir.

4. Yukardaki ayrışma hak temelli ve hizmet temelli örgütlenme sürecini hızlandırmış; hak temelli mücadeleden yana olan örgütler dernek statüsü ile hizmet temelli örgütler ise vakıf statüsü ile örgütlenmeye başlamışlardır. Bu gelişme engelli örgütleri arasındaki rekabeti yumuşatmış; her iki tür örgütler arasındaki dayanışma ve işbirliği olanaklarını geliştirmiştir.

Ülkemizde de süreç bu doğrultuda ilerlemektedir. Hak temelli örgütler dernek, federasyon ve konfederasyon hiyerarşisi içerisinde varlık gösterirken hizmet temelli örgütler vakıflaşmaya başlamışlardır.

5. Ülkemizde bölünmeye yol açan veya mevcut örgütlerin yan yana gelmesini ya da güçlerini birleştirmesini önleyen en önemli etkenlerden biri, örgütü para kazanmanın veya itibar sahibi olmanın bir aracı olarak gören, bu nedenle “küçük olsun benim olsun” zihniyetiyle koltuğunu terk edemeyen istismarcı anlayışların yaygın olmasıdır. Ne yazık ki, mevcut dernekler yasası da bu anlayışın meşrulaşmasına hizmet etmektedir.

Hak Temelli Mücadele Ve Engelli Örgütlenmesi: Dünden Yarına Arayışlar çalıştayı olarak yukarıdaki tespitlerin ışığında, engelli örgütlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken temel ölçütleri aşağıda sunduğumuz gibi kabul ediyoruz.

- Dünyada ve Türkiye’de engellilerin anayasası olarak Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesini temel alıyoruz.
- Bu sözleşmedeki hakların mücadele edilerek elde edilebileceğine inanıyoruz.
- Mücadele için oluşturulan örgütlerin ağırlıklı olarak sorunu yaşayan engelli üyelere oluşmasını savunuyoruz.
- Yine hak temelli mücadele veren engelli örgütlerinin devlet, din, siyaset ve sermaye karşısında bağımsızlıklarını koruması gerektiğinin önemle altını çiziyoruz.
- Hak temelli mücadele veren örgütlerin belirli bir süreç içerisinde güçlerini birleştirmeleri ve gerekirse birleşmeleri gerektiğini vurguluyoruz.
- Karşılıklı etkileşme ve güç birliği sürecini hazırlamak ve güçlendirmek amacıyla tüm illerdeki engelli örgütlerini bütün renkliliği ve çeşitliliği içerisinde kucaklayan il engelliler meclislerinin, bütün illerin engelli meclislerinin temsilcilerinden oluşan ve engelli sorunlarını görüşmek üzere yılda bir kez toplanan Türkiye Engelliler Meclisinin kurulmasını öneriyoruz.

Engelliler Konfederasyonu Başkanı
Grup Sözcüsü
Grup Sözcüsü
Grup Sözcüsü

Turhan İÇLİ
Prof. Dr. Kasım KARATAŞ
Siyaset Bilimci SHU Bayram ORAN
Eğitimci Emre TAŞGIN

14-15 Mayıs 2016 Hak Temelli Mücadele Ve Engelli Örgütlenmesi: Dünden Yarına Arayışlar Çalıştayı toplantı sonrası katılımcılarla bir resim.

5.4 ENGELLİ HAKLARI SÖZLEŞMESİNİN DÜNÜ BUGÜNÜ PANELİ

28 Ekim 2009 tarihinden beri ülkemizde de yürürlükte bulunan Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, küresel düzlemde tüm engellilerin anayasası niteliğinde bir belgedir. Bu nedenle bu belgenin Ülkemizce imzalanması son derece önemli bir olay olup her yıl geçmiş deneyimlerin de hesaba katılarak değerlendirilmesi ve anılması gerektiği noktasından hareket eden Konfederasyonumuz, sözleşmenin Hükümetimizce imzalanmasının yıldönümü olan 30 Mart 2016 tarihinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilciliğinin de katıldığı ve sözleşmenin en önemli kavramlarından biri olan “EVRENSEL TASARIM” ı konu alan tanıtım filminin galasının da yapıldığı bir toplantı düzenlemiştir.

Keçiören Belediyesinin ev sahipliğinde yapılan Engelli Hakları Sözleşmesinin Dünü Bugünü Yarını isimli panele ASPB Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Sayın İshak Çiftçi, Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilciği adına Kalkınma Programı yetkilisi **Sayın Atila Uras** ve Konfederasyon Başkanımız Sayın Turhan İçli konuşmacı olarak yer almışlardır. Panelin yöneticiliğini Keçiören Belediye Başkanı Sayın Mustafa Ak üstlenmiştir. Panel öncesinde Toker Prodüksiyon tarafından hazırlanan Farkındalık Filminin gösterimi gerçekleştirilmiştir. 100 dolayında izleyicinin katıldığı panel kokteyle sona ermiştir.

30 Mart 2016 Engelli Hakları Sözleşmesinin Dünü Bugünü Paneli konuşmacılarının görüntüsü

5.5 AVRUPA BİRLİĞİ DELEGASYONU İLE ORTAK ETKİNLİK

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunun daveti üzerine İspanya, İngiltere ve Finlandiya Büyükelçilik temsilcilerinin de katıldığı bir toplantı gerçekleştirilmiş; 10 Aralık İnsan Hakları Günü dolayısıyla çeşitli kentlerde engellilere yönelik ortak etkinlikler yapılması konusu görüşülmüştür. Bu bağlamda 9 Aralık 2014 günü Ulucanlar Kültür Merkezinde bir etkinlik yapılmıştır. Etkinlikte Latin Amerika ülkelerinde engellilerin durumunu gösteren belgesel film ile Down sendromlu bir engellinin başarı öyküsünü konu alan film izlenmiş; ardından Konfederasyon Başkanı Turhan İçli'nin de konuşmacı olduğu engellilerin istihdam ve katılım sorunlarına ilişkin bir panel gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık dört saat süren etkinliğe 50 dolayında engelli ve ailesi katılmıştır.

Avrupa Birliği İnsan Hakları Film Günleri kapsamında gerçekleştirilen panelden bir görüntü.

5.6 MARAKEŞ SÖZLEŞMESİ

26 Şubat 2016 tarihinde Av. Bülent Önder ve Fikri Haklar Mahkemesi Hakimi Türkay Alica tarafından organize edilen Marakeş Sözleşmesi konulu bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya Engelliler Konfederasyonu ve Türkiye Körler Federasyonu lojistik destek vermiştir. Toplantı Av. Bülent Önder ve Hâkim Turkey Alica'nın Marakeş Sözleşmesinin arka planı ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ek 11. Maddesi ile karşılaştırmalı konuşmalarından sonra form şeklinde devam etmiştir. Öğleden sonra Türkay Alica'nın başkanlığında Yayıncılar Birliği Temsilcisi, Sinema Yapımcıları Birliği Temsilcisi, Engelliler Konfederasyonu Başkanı Turhan İçli ve Ankara Barosu Görmeyen Hukukçular Grubu Başkanı Güven Kışlalı'nın katıldığı bir panel yapılmıştır. Toplantı son dere yararlı olmuş ve Engelliler Konfederasyonu ile Yayıncı ve Sinema Yapımcıları Birliklerinin ortak toplantı yapması ve bir protokolle betimleme ve seslendirme konularını güvenceye alması konusunda görüş birliğine varılmıştır. Toplantıya Dünya Körler Birliği Yönetim Kurulu Üyesi ve Federasyonumuzun Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Başkan Yardımcısı Mehmet Emin Demirci de katılmıştır.

6- ENGELLİ HAKLARI İÇİN YÜRÜTÜLEN MÜCADELE VE EYLEMLER

6.1 ÖZEL EĞİTİM YÖNETMELİĞİ TASLAĞINA KARŞI MÜCADELE:

2014 yılı Ocak ayından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı Web sitesinde bir Özel Eğitim Yönetmeliği taslağı yayınlanmış; bu taslakta özel eğitim okullarının ikinci kademelerinin kapatılması ve ikinci kademe öğrencilerinin kaynaştırma eğitimine yönlendirilmesi ön görülmüştür. Gerek Altınokta Körler Derneği ve Türkiye Körler Federasyonundan gerekse engelli öğrenci velilerinden gelen başvurular üzerine yönetmelik taslağı incelenmiş ve taslağın yürürlüğe konulmaması için mücadele başlatılması kararlaştırılmıştır.

Öncelikle Engelli öğrenci velileriyle toplantılar yapılmış; Türkiye Körler Federasyonu, Zihinsel Engelliler Federasyonu ve Altınokta Körler Derneği yöneticileriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler sonucunda hazırlıklar başlatılmış; Ankara Körler okulları ile İşitme Engelliler ve Bedensel Engelliler okullarında bildirimler dağıtılarak öğrenci velileri ısrarla randevu vermeyen Milli Eğitim Bakanlığı önünde 30 Nisan günü buluşmaya ve bir basın toplantısı gerçekleştirmeye davet edilmiştir. Pankartlar ve dövizler hazırlanmıştır. Milli Eğitim Bakanına özel bir mektup gönderilerek 30 Nisan 2014 gününe kadar randevu verilmemesi halinde Bakanlığa karşı bir eylem gerçekleştirileceği bildirilmiştir. Bunun üzerine randevu çabaları hızlandırılmış; Bakan Sayın Nabi AVCI 3 Mayıs'ta İstanbul'a yapacağı seyahati iptal ederek randevu vermiştir. Randevuya bazı konfederasyon yöneticilerinin yanı sıra Türkiye Körler Federasyonu Başkanı ve Eğitimden Sorumlu Başkan Yardımcısı, Eğitimde Görme Engelliler Derneği Başkanı, Özel Eğitim Derneği Genel Başkanı ve Ankara Şube Başkanı, Görme İşitme ve Bedensel engelli öğrencilerin velilerinden oluşan 20 kişilik bir heyet katılmıştır. Toplantı Konfederasyonumuzun inisiyatifinde gerçekleşmiş sırayla herkese söz verilmiştir. Bütün katılımcıları dinleyen Sayın Nabi AVCI talebimiz doğrultusunda bütün tarafların katılacağı ve sorunun her yönüyle masaya yatırılacağı bir Çalıştay düzenlenmesini kabul etmiş ve hazırlıkların başlatılması için Özel eğitim Genel Müdürüne talimat vermiştir.

Çalıştay 28 Mayıs günü Başkent Öğretmen evinde bir gün boyunca gerçekleştirilmiştir. Çalıştay'a Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ve Engelliler Konfederasyonunu temsilen 15 kişi, Engelli öğrenci velileri, bazı akademisyenler ve Özel Eğitim Genel Müdürlüğü temsilcilerinden oluşan 35-40 dolayında kişi katılmıştır. Ağırlıklı olarak Özel Eğitimde Özel Eğitim okullarının güçlendirilmesi mi, Özel Eğitim okullarının kapatılarak engelli öğrencilerin kaynaştırma eğitime yönlendirilmesi mi konusu tartışılmış; tartışma Özel Eğitim okullarının güçlendirilmesi yönündeki görüşün yani Konfederasyonumuzun savunduğu görüşün ege-menliğinde sonuçlanmıştır. Sayın Nabi AVCI konuşmasında ülkemizde henüz kaynaştırma eğitiminin alt yapısının bulunmadığını belirterek özel eğitim okullarının güçlendirilmesine vurgu yapmış ve söz konusu yönetmelik taslağının yürürlüğe konulmayacağına söz vermiştir. Nitekim bu söz üzerine web sitesinde yayınlanan yönetmelik taslağı yürürlüğe konulmamış; derhal siteden de kaldırılmıştır.

Özel eğitim okullarının kapatılmasına karşı mücadele, başarılı bir lobicilik faaliyeti olarak tarihimize geçmiştir.

Bu mücadelenin yan ürünlerinden biri de özel eğitim okullarının kapatılmasını öngören yönetmelik taslağını hazırlayan özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Yurdanur Aydoğan ve ekibinin görevlerinden alınmasıdır. Sayın Nabi Avcı ile yapılan toplantıda Yurdanur Aydoğan'ın yapmış olduğu konuşma ve engelli velilerine karşı sert tutumu Sayın Bakanın dikkatini çekmiş ve herkesin önünde Genel Müdürü uyarılmıştır. Bir süre sonra da Genel Müdür ve ekibini görevden alarak Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bugünkü Genel Müdür Sayın Celil Güngör'ü atamıştır.

28 Mayıs 2014 tarihli Özel Eğitim Çalıştayı katılımcılarının görüntüsü.

6.2 NORM KADRO YÖNETMELİĞİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ İÇİN MÜCADELE

17 Haziran 2014 günü Resmi gazetede yeni bir NORM Kadro Yönetmeliği yayınlanmış ve eski yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Özel Eğitim Çalıştayında ve Bakan Sayın Nabi AVCI'NIN konuşmalarında Özel Eğitim okullarının güçlendirilmesine vurgu yapılmasına rağmen yeni yönetmelik özel eğitim okullarının zayıflatılması yönünde bazı düzenlemeler getirmiştir. Söz gelişi özel eğitim okullarında başmüdür kadroları NORM dışı tutulurken rehber öğretmenlerin sayısında çok ciddi azaltmalar yapılmıştır. Rehber öğretmenlerin ve özel eğitim okullarındaki başmüdür yardımcılarının başvurusu üzerine konu incelemeye alınmış; Bu hususta Millî Eğitim Bakanına bir mektup gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Körler okulu rehber öğretmenlerinin ve başmüdür yardımcılarının hazırlamış olduğu raporlar ek yapılarak Millî Eğitim Bakanına bir mektup gönderilmiştir.

Nihayet Sayın Bakanla bir randevu sağlanmış ve Sayın Nabi Avcı 3 Aralık 2014 günü saat 16.00'da Engelliler Konfederasyonu temsilcilerini kabul etmiştir. Bu görüşmede ağırlıklı olarak norm kadro yönetmeliğinde özel eğitim okullarındaki başmüdür yardımcılıklarının yeniden ihdası ve rehber öğretmenlerin sayısının artırılması konusunda değişiklik yapılması, engelli öğretmen atamalarının gerçekleştirilmesi, özel eğitim okulu ders müfredatlarının bu okul öğrencilerinin ihtiyacına göre düzenlenmesi gibi konular müzakere edilmiştir. Sayın Bakan ifade edilen konuların tamamına katılmış ve gerekli talimatları vermiştir.

Nitekim kısa sürede Norm Kadro Yönetmeliği istediğimiz doğrultuda değiştirilmiş; ancak gerek 2015 yılında yapılan genel seçimler, gerekse daha sonraki terör eylemleri ve krizler nedeniyle yürürlüğe konulması 25 Kasım 2016 tarihini bulmuştur. Böylece özel eğitim okullarındaki rehber öğretmenlerin sayısı artarken müdür başyardımcılığı kadrosu yeniden ihdas edilmiştir.

Diğer yandan verilen söze paralel olarak 2015 yılı Mart ayında 500 engelli öğretmenin ataması yapılmıştır. 2016 yılında da engeli öğretmen atamaları devam etmiştir.

Yine verilen söze uygun olarak Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ile yapılan görüşmeler sonucu engelli öğretmenlerin seçmeli ders sorunu ve 10 kişiye kadar kurs açılmamasından doğan sıkıntıları gidermek amacıyla kurs açılabilmesi için engellilerde en az beş öğrenci koşulu kabul edilmiştir.

Böylece Millî Eğitim Bakanlığı nezdinde sürdürdüğümüz mücadelelerden istediğimiz sonuçlar genellikle elde edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanı Sayın Prof. Dr. Nabi Avcı ile yapılan görüşmeden bir görüntü

6.3 GEÇİCİ SİGORTALILIK NEDENİYLE 2022 AYLIKLARININ KESİNTİLERİNE KARŞI MÜCADELE

02 Ağustos 2013 günü resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı Torba Kanununla geçici sigortalılık, 2022 sayılı Yasayla verilen aylıkların kesilmesine neden olmaktan çıkarılmıştı. Ancak ilk örneği 2013 yılının eylül ayında yaşanan, İŞ-KUR kursları nedeniyle sigortalı olmalarından dolayı engellilerin 2022 sayılı yasaya göre aldıkları muhtaçlık aylığının kesilmesi uygulaması, o günlerde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürü ile görüşüldüğü ve durumun bilgisayar yazılımındaki bir hatadan kaynaklandığı belirtilerek en kısa sürede düzeltileceği yönünde söz verildiği halde İŞ-KUR kurslarına devam eden engellilerin 2014 yılı Mart ve Haziran aylıkları da kesilmiştir. Kendisiyle sorunu görüştüğümüz Sosyal Yardımlar Genel Müdürü Abdülrahman MADAN laubali bir tarzda yasanın çıkması üzerinden daha bir yıl bile geçmediğini belirterek bilgisayar yazılımının düzeltilemediğini, birkaç yüz engelli için yüksek maliyeti olan böyle bir çabanın gerekli de olmadığını söylemiştir. Kendisine, bu aylıkların engelliler için çok önemli olduğu, engellilerin bu aylıklarla geçinmeye çalıştıkları, birkaç aylık kesintinin onları ciddi sıkıntıya sokabileceği ifade edilmiş olmasına rağmen genel müdür tavrını değiştirmemiş; bunun üzerine odası terk edilmiştir. Konu önce çeşitli kentlerden engellilerin faks kampanyasıyla protesto edilmiş sonra basın toplantısıyla kamuoyuna açıklanmıştır. 2014 yılı Eylül ayında yapılan kesintiler iade edilmiştir.

6.4 İSTİHDAM EDİLECEK ENGELLİ KAMU PERSONEL SAYISININ ARTIRILMASI İÇİN MÜCADELE

Bilindiği gibi 2. EKPSS 27 Nisan 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir. EKPSS için 125 bine yakın engelli başvurmuş; bunlardan 65 bini sınava girmiş; 60 bini ise kuraya tabi tutulmak üzere ayrılmıştır. Engelli Kamu Personel açığı 25 bin dolayındadır. Temmuz ayı ortalarında, 27 Nisan da yapılan sınav sonuçlarına göre yayınlanması beklenen tercih kılavuzunun yaklaşık 3 ay gecikmeyle 5-15 Ağustos tarihlerinde ilan edileceği ve 3138 engelli memur atamasının yapılacağı açıklanmıştır. Bu açıklama engelli memur adayları arasında büyük bir tepki yaratmış; yurdun dört bir yanından arayan engelli memur adayları Konfederasyonumuzdan duruma müdahale etmesini istemiştir. Bunun üzerine derhal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Müsteşarı Sayın Ahmet ERDEM'DEN bir randevu alınarak 14 Temmuzda görüşme gerçekleştirilmiştir. Sayın Erdem ilan edilen

rakamın doğru olduğunu belirtmiş; artırılması yönündeki ısrarlarımız üzerine Sayın Bakanla görüşerek bir çaba gösterileceğini ve bir hafta içinde Konfederasyonumuza bilgi verileceğini ifade etmiştir. Ancak ertesi günü talebimize yanıt olarak Sayın Bakanın twitter hesabından 3138 rakamının kesin olduğu duyurulmuştur. Bu mesaj üzerine tepkilerimizi göstermek ve sayının artırılması için kamuoyu oluşturmak amacıyla 18 Temmuz günü Devlet Personel Başkanlığı önünde kitlesel bir basın açıklaması ve oturma eylemi yapılması kararlaştırılmıştır. Bu karara uygun olarak 18 Temmuz Cuma günü saat 10,30'da 80 kişilik bir grupla Devlet Personel Başkanlığı önünde kitlesel bir basın toplantısı yapılmış ve Bakanla görüşme sağlanıncaya kadar oturma eylemi yapılacağı duyurulmuştur. Bu açıklamadan sonra Devlet Personel Başkanı Sayın Mehmet Ali KUMBURZOĞLU Konfederasyonumuzdan bir heyeti makamına davet etmiş ve yarım saat süreyle görüşme yapmıştır. Bu görüşmede taleplerimiz dile getirilmiş ve kendisinden Sayın Bakanla görüşerek sayının artırılması için bir çaba göstermesi istenmiş ve yeni bir haber gelinceye kadar oturma eylemine devam edileceği bildirilmiştir. Sayın Kumbuzoğlu bir saat sonra Bakanla görüşmek üzere TBMM'ye gitmiştir. Ancak saat 17,00'a kadar Kumbuzoğlu'ndan bir haber alınamayınca tarafımızdan oturma eylemine son verilmesi ve 21 Temmuz Pazartesi günü yeniden oturma eylemine başlanması istenmiştir. Ancak yurdun dört bir yanından gelen ve değişik engel guruplarına mensup engelliler açlık grevine başlamak istediklerini ifade etmişler; önümüzün hafta sonu olduğu, sesimizi kimseye duyuramayacağımız yönündeki bütün ikna çabalarımız sonuçsuz kalmıştır. 9 engelli genç açlık grevine başlamakta ısrar etmiştir. Bu ısrar karşısında şeker hastası ve böbrek hastası olan 5 kişinin açlık grevine izin verilemeyeceği kesin bir dille ifade edilmiş; kalan 4 kişi açlık grevini başlatırsa kendilerine lojistik destek sağlayacağımız belirtilmiştir. Saat 17,00'dan itibaren Hatay'dan görme engelli Bestami Durhan, Mersin'den görme engelli Feramis Yıldırımcan, Konya'dan kronik ruh hastası Nizamettin Şen ve Tarsus'tan işitme engelli Abdülmuttalip Akar açlık grevine başlamışlardır. Bunun üzerine basına haber verilmiş ve bir basın toplantısı ile açlık grevi ilan edilmiştir.

Açlık grevine göre herhangi bir hazırlığımız olmadığından gençler o geceyi kaldırım üzerinde ve gece yarısı yağmur yağdığı için köprü altında geçirmişler; ertesi gün halıfleks ve minderler getirilmiş güneşten korunmak için 2 büyük boy şemsiye temin edilmiştir. Türk Eğitim Sen Sendikası iki çadır alarak Konfederasyonumuza hediye etmiştir. Böylece açlık eyleminin alt yapısı iyi-kötü oluşturulmuştur. Kitle örgütlerine, sendikalara ve siyasi partilere eylemcileri ziyaret etmeleri için çağrı yapılmış; saat 12.00 sularında daha geniş kapsamlı bir basın toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu çağrıları izleyen günler içerisinde çok sayıda kitle örgütü ve sendika ile Ankaralı esnaf ve vatandaşlar eylem çadırını ziyaret etmeye başlamışlardır. Açlık grevinin yanı sıra 19 Temmuz günü bulvar üzerindeki kaldırıma bir stant kurularak eylemi desteklemeye yönelik bir imza kampanyasına başlanmıştır. Megafonla sürekli Ankaralıları imza vermeye davet eden eylemciler ve destekçileri büyük ilgi görmüş toplanan imzalar eylemin bittiği 23 Temmuz gününe kadar 10 bini geçmiştir. Açlık grevindeki eylemciler Ankara Tabip Odası ve SES Sendikasının doktor ve hemşirelerinin gözetimi altında belirli aralıklarla muayene edilmiş ve kendilerine şeker, karbonat ve tuz karışımı bir sıvı ile meyve suyu verilmiştir. Açlık eylemi yine çoğu Ankara dışından gelen 10-15 kişilik bir grup tarafından oturma eylemi ile desteklenmiş; başta Altınokta Körler Derneği, Aktif Görmeyenler Derneği, Aktif Gençler Kulübü üyeleri tarafından sistemli olarak ziyaret edilmiştir. Eylemin ikinci gününden itibaren basın yavaş yavaş ilgi göstermeye başlamış; haber yapan televizyon ve gazete sayısı yirmiyi aşmıştır. Açlık eylemi sosyal medyada da geniş olarak yer almış ve desteklenmiştir. Eylemin altıncı günü CHP Genel Başkan Yardımcısı ve milletvekillerinden oluşan bir heyet açlık grevi çadırını ziyaret etmiş; konuyu Meclisin ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının gündemine taşıyacaklarına söz vermişlerdir. Buna karşılık olarak açlık grevinin sona erdirilmesini talep etmişlerdir. Ancak eylemciler Bakan gelip taleplerini kabul edinceye kadar açlık grevini sürdüreceklerini belirtmişlerdir. Öğleden sonra CHP İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL TBMM'de gündem dışı bir konuşma yaparak açlık grevini ve eylemcilerin taleplerini Meclisin gündemine taşımıştır. Ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından eylemcileri ziyaret edeceğine ilişkin söz almıştır. İlerleyen saatlerde Devlet Personel Başkanlığından akşam saatlerinde Sayın Bakanın eylemcileri ziyaret edeceği bildirilmiştir. Uzun bir bekleyişten sonra gece 23.30 sularında Sayın Bakan ve 7 kişilik ekibi açlık grevi çadırına gelmişlerdir. Yapılan bir saatlik müzakereler sonucunda; Atanacak engelli kamu personeli sayısının artırılması için yoğun bir çaba gösterilmesi, bu amaçla 5-15 Ağustos tarihleri arasında yapılacak tercihlerin bir süre ertelenmesi, 15 olan il tercih sayısının 30'a çıkarılması, emekli ve kurumlar arası tercihlerin önlenmesi ve işçi alımlarında EKPS puanlarının göz önünde bulundurulması konularında anlaşmaya varılarak eylem gece 01.00 sıralarında sona erdirilmiştir. Eylemciler otele yerleştirilerek gıda almaya başlamışlar; Ertesi günde memleketlerine gönderilmişlerdir. Açlık grevinin sona erdiği ve elde edilen kazanımlar, Anadolu Ajansı aracılığıyla kamuoyuna duyurulmuştur.

Üç hafta süreyle atanacak memur sayısının artırılması için bir çalışma yapılmış 16 Ağustos günü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk ÇELİK twitter hesabından atanacak engelli memur sayısının 4151'e çıkarıldığını duyurmuştur. Bu açıklama bizleri tatmin etmediğinden sosyal medya üzerinden takip eden engelli memur adayları arasında bir referandum yapılmış; ağırlıklı olarak bu sayıyla yetinilmesi, tercihlerin bir an önce ilan edilmesi ve ikinci tercih döneminin en geç altı ay içerisinde gerçekleştirilmesi için mücadele edilmesi görüşü ortaya çıkmıştır. Bunun üzerine 21 Ağustos günü Devlet Personel Başkanlığı önünde bir basın toplantısıyla durumun kamuoyuna açıklanması kararlaştırılmıştır. 21 Temmuz günü yapılan basın açıklamasına 40 civarında engelli ve 10 civarında basın mensubu katılmıştır. Bu basın toplantısında; 25 bin engelli kamu personeli açığı karşısında 4151 sayısının yetersiz kaldığı, buna rağmen 1013 kişinin daha işe kavuşacak olmasının sevindirici olduğu, diğer taleplerin yerine getirilmesinden memnuniyet duyulduğu, en geç 6 ay içerisinde bugünkü oranda bir engelli kamu personeli atamasının gerçekleştirilmesi gerektiği, bu doğrultuda Konfederasyonumuzun mücadeleye devam edeceği kamuoyuna bildirilmiştir

18 Temmuz 2014 Atanacak engelli kamu personel sayısının artırılması talebiyle Devlet Personel Başkanlığı önünde yapılan basın açıklamasından bir görüntü.

CHP Milletvekillerinin açlık grevi eylemcilerini ziyaretinden bir görüntü.

Açlık grevinde sunulan taleplere destek için başlatılan imza kampanyası masasından görüntü.

Açlık grevi sürerken yapılan basın açıklamasına Ankara Tabip Odasının desteği.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk Çelik'in açlık grevi yapanları ziyaretini gösteren bir görüntü.

6.5 YENİDEN ENGELLİ KAMU PERSONELİ İSTİHDAMI İÇİN MÜCADELE

Yapılan açlık grevi sonucu 4151 engelli kamu personelinin istihdamından altı ay sonra yeni bir istihdam için mücadele başlatılmış; bu amaçla 6 Mart 2015 günü çeşitli kentlerden gelen 60 dolayında engelli kamu personeli adayı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı önünde bir basın açıklaması yapılmış; Önümüzdeki atama döneminde 10 bin atamanın yapılması, iki yıl içerisinde tüm engelli kamu personeli açığının kapatılması talep edilmiştir. Basın açıklamasının ardından iki saate yakın oturma eylemi gerçekleştirilmiş; bunun üzerine Müsteşar Yardımcısı Sayın Mustafa Konuk ile bir görüşme yapılmıştır. Müsteşar Sayın Ahmet Erdem birkaç gün sonrası için randevu vermiştir. Sayın Erdem görüşme sırasında atamaların sayısının artırılmasına Sayın Bakanın karar verebileceğini belirtilmiş ve Sayın Bakandan randevu alınması konusunda yardımcı olacağı söz vermiştir. Yapılan görüşmede Sayın Bakan Faruk Çelik, bu dönem 4682 engellinin kamu personeli olarak atanabileceğini, yeni bir atamanın daha sonra yapılabileceğini ifade etmiştir. Nitekim 4682 kamu personel ataması tercihleri 16-24 Nisan tarihinde gerçekleştirilmiş ve atamalar yapılmıştır.

6 Mart 2015 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı önünde yapılan basın açıklamasından bir görüntü.

6.6 ENGELLİ HAKLARI SÖZLEŞMESİ EK İHTİYARİ PROTOKOLÜNÜN KABULU İÇİN MÜCADELE

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinin 28 Ekim 2009 tarihinde onaylanmış olması önemli bir gelişme olmakla birlikte, bu sözleşmenin uygulanmasının yol ve yöntemlerini gösteren ve engelli haklarının ihlali halinde şikâyet mekanizmalarını düzenleyen ihtiyari protokol onaylanmaksızın sözleşme eksik kalmaktadır. Bu nedenle Ülkemiz tarafından imzalanmış olan ek ihtiyari protokolün onaylanması için Konfederasyonumuz tarafından bir mücadele yürütülmüştür. Engellilerle ilgili hemen her toplantıda ve yetkililerle yapılan görüşmelerde dile getirilen bu talep, sonunda 12 Aralık 2014 tarihli ve 29203 sayılı resmi gazete yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Artık Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinde tanımlanan hakların ihlali halinde Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Komitesine başvurulabilecektir.

6.7 ENGELLİ HAKLARI İÇİN BÜYÜK ANKARA BULUŞMASI

Yönetim Kurulumuzun 25.04.2015 tarihli toplantısında alınan karar gereği Engelliler Haftasının başlangıç günü olan 10 Mayıs Pazar günü, engellilerin seçilecek meclisten ve hükümetten taleplerini duyurmak için Engellilerin Büyük Ankara Buluşması adıyla bir yürüyüş ve miting gerçekleştirilmiştir. Bu yürüyüş ve mitingin Engelliler Konfederasyonu ile Engelli Hakları Formu tarafından birlikte organize edilmesi ve izin alınarak Ankara Sakarya Meydanında yapılması kararlaştırılmıştır. Mitingde okunmak üzere, engellilerin kısa ve orta vadeli taleplerini içeren “Türkiye Halkına ve Siyasal Partilere Sesleniyoruz” başlıklı ortak bir bildirge hazırlanmış; Engelli Hakları Formu tarafından hazırlanan ve işitme engelli bir tasarımcı tarafından çizilen bir afiş sosyal medya üzerinden binlerce kişiye ulaştırılmıştır. Aynı afiş Konfederasyonumuzun web sitesinde yayınlanırken miting sırasında kürsü arkasına asmak üzere üç metre boyunda iki metre eninde pankart olarak bastırılmıştır. Yine miting esnasında kürsünün iki yanına asmak üzere, üzerinde “Kadına Yönelik Şiddete Hayır” ve “Eşit Bağımsız Bir Yaşam İstiyoruz” yazılı balonlar hazırlanmıştır.

Ankara Valiliği ile görüşülerek Kolejden Sakarya Meydanına yürüyüş ve Sakarya Meydanında miting için gerekli izinler alınmıştır. 10 Mayıs günü sabah 11.00’de Kolej Kavşağında buluşan 1.000 (bin) dolayında engelli yürüyüşe geçmiş; sloganlar eşliğinde pankart ve dövizlerle Sakarya Meydanına yürümüşdür. Saat 12.00 dolaylarında Sakarya Meydanında başlayan mitingde biri erkek biri kadın iki engelli arkadaşımız. Türkiye Halkına ve Siyasal Partilere Sesleniyoruz başlıklı bildirgemizi okumuşlardır. Daha sonra Konfederasyon Başkanı Turhan İçli, Engelli Hakları Formu temsilcisi Mahmut Keçeci, Bedensel Engelliler adına Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı Şükrü Poyraz, Engelli Kadınlar adına Kibele Dergisi yazı işler müdürü Şule Sepin, körler adına Türkiye Körler Federasyonu Genel Sekreteri İdris İnandı, İşitme Engelliler adına İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği Genel Başkanı Sevgi Yüksel ve zihinsel engelliler adına Bilal Kızırtıcı birer konuşma yapmışlardır. Daha sonra görme engelli sanatçılar Cafer Doğan, Adem Acar ve Ahmet Dumlupınar sahne alarak yaklaşık bir saat süren bir konser vermişlerdir. Yürüyüş ve mitinge çok sayıda televizyon ve gazete temsilcisinin yanısıra siyasi parti ve sendikaların temsilcileri de katılmışlardır. Yürüyüş ve miting yazılı ve görsel medyada geniş yer almıştır.

Türkiye Halkına ve Siyasal Partilere Sesleniyoruz başlıklı bildirge şöyledir:

ÜLKEMİZİN ÇEŞİTLİ YÖRELERİNDEN, MİLYONLARCA ENGELLİYİ TEMSİLEN, EŞİT HAKLAR VE BAĞIMSIZ BİR YAŞAM ÖZLEMİNİ HAYKIRMAK; YENİ SEÇİLECEK PARLAMENTOYA VE KURULACAK HÜKÜMETE SESİMİZİ VE İSTEMLERİMİZİ ŞİMDİDEN BİR KEZ DAHA DUYURMAK İÇİN KOŞUP GELEN SEVGİLİ KARDEŞLERİMİZ, DEĞERLİ BASIN MENSUPLARI ARAMIZA HOŞGELDİNİZ!

TÜRKİYE HALKINA VE SİYASAL PARTİLERE SESLENİYORUZ!

BU KEZ BİR YA DA BİRKAÇ ÖRGÜT ADINA DEĞİL, YÜZLERCE ÖRGÜTÜN ÜYESİ ENGELLİLER OLARAK KARŞINIZDAYIZ. AYLARDAN BERİ 174 ÖRGÜT OLARAK 2022 SAYILI YASADA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İÇİN SÜRDÜREGELDİĞİMİZ MÜCADELEYİ YENİ BİR AŞAMAYA YÜKSELTİYORUZ. ENGELLİLERİN BİRLEŞİK GÜCÜ VE SESİ OLARAK BU MEYDANDAYIZ. İNANIYORUZ Kİ ÇEŞİTLİ ENGELLER SEBEBİYLE BURADA OLAMAYAN MİLYONLARCA ENGELLİNİN YÜREĞİ DE BİZİMLE BİRLİKTEDİR.

Bizler, istatistiklerin 9 milyon dolayında gösterdiği büyük kitleyiz. Aile üyelerimizle birlikte sayımız 35 milyonu aşmaktadır.

Engelli olmayı ya da engelli doğmayı kendimiz seçmedik. Bu durumu, ülkemizin olumsuz yaşam koşulları ve hükümetlerin ağır ihmali "armağan" etti bize.

Anayasamızın 2. maddesi devletimizin "sosyal" niteliğini açıkça belirtmektedir. Sosyal devlet, toplumun en güçsüz kesimlerinden başlayarak yurttaşlarının sağlık, eğitim, istihdam, sosyal güvenlik gibi temel gereksinimlerini karşılayan devlet demektir. Devletin "sosyal" niteliğini yaşama geçirmek, hükümetlerin anayasal yükümlülüğüdür. Ne yazık ki hükümetler, bugüne dek bu yükümlülüklerini, yeterince yerine getirmemişlerdir.

Ülkemizdeki engelli nüfusun % 90'ından fazlası istihdam ve eğitim olanaklarından yoksundur. Toplam nüfusun % 12'sini oluşturdukları halde ulusal gelirin sadece on binde 28'i engelliler için harcanmaktadır.

Kentlerimiz, açık alanlarımız, konutlarımız ve toplu taşıma araçlarımız, engelliler yok sayılarak planlanmıştır. Haklara, hizmetlere, mekânlara ve bilgiye erişebilmemizin önünde büyük engeller bulunmaktadır.

Toplumumuzda engellilere yönelik ayrımcı değer yargıları, tutum, davranış ve uygulamalar son derece yaygındır.

Ücretsiz ya da indirimli tarifelere ve sosyal yardımlara dayanan sosyal refah sistemimiz, aciz, bakıma, himayeye ve yardıma muhtaç engelli imajının doğmasına ve pekişmesine yol açmıştır. Bu sayede engelliler halkın çoğunluğu tarafından hak öznesi olan eşit kişiler olarak değil, bakılması ve yardım edilmesi gereken "zavallı kişiler" olarak görülmektedir. Daha da kötüsü, geleneksel söylemlerin ve yanlış yapılandırılmış sosyal yardımların uyuşturucu etkisi altında engelliler de kendilerini öyle görmeye başlamışlardır. Bu yüzden örgütlenmeye ve mücadeleye olan talep bir hayli düşmüştür.

Çağdaş demokrasilerin en önemli özelliği olan karar alma süreçlerine katılım ve temsil hakkı yok sayılmaktadır. Nitekim 7 Haziran seçimleri öncesi tüm partilerin kesinleşen aday listeleriyle bu durum açıkça ortaya çıkmış; engelli hakları mücadelesinin içinden gelen engelliler, seçilebilecekleri sıralarda kendilerine yer bulamamışlardır. Seçilmesi olası bir-iki engelli ise, engelli kitlesini değil, sadece kendilerini temsil etmektedir.

Engelli çocuklar ve kadınlar her türlü ihmal ve istismara, şiddete ve kötü muameleye karşı tamamıyla korunmasızdır. Engelli kadınlar, engelliliğe ek olarak kadın olmaları nedeniyle de haksız ve ayrımcı uygulamalara daha fazla maruz kalmaktadırlar.

Örgütlerimizin yoğun mücadeleleri sayesinde elde edilen kimi kazanımlarımız da son yıllarda birer birer elimizden alınmakta, zaten son derece sınırlı olan ve sıkı koşullara bağlanmış bulunan engelli aylıkları ve evde bakım ücretleri kesilmektedir.

Yürürlükteki Sağlık Kurulu Raporları Yönetmeliği nedeniyle önemli hak kayıpları yaşanmaktadır. Sosyal devlet anlayışı kapsamında tamamı SGK tarafından ödenmesi gereken ilaç, ortez, protez ve yardımcı araç-gereçler için kişilerden alınan pay, ciddi sıkıntılara yol açmaktadır.

Kaynaştırma eğitimi adı altında gerçekleştirilen uygulama, gerekli altyapı ve eğitim ortamları sağlanamadığı için engelli kuşakların niteliksiz eğitim görmesine ve başarı oranlarının düşmesine neden olmaktadır. Yükseköğrenim yapmak isteyen engelli öğrenciler, öğrenci seçme sınavlarına özel cihazları ile alınmadıkları veya bu olanaklar sadece başkentte tek bir merkezde sağlandığı için yükseköğrenime girme olanağını yitirmektedirler.

İşçi ya da kamu personeli olarak istihdam edilen engellilerin büyük çoğunluğu, işverenlerin önyargıları nedeniyle ya da verimli olacakları alanlarda iş verilmediği için üretim süreçlerinin dışında tutulmakta, kimi engelliler aydan aya gelip maaşını almaya zorlandıkları için topluma arzu ettikleri katkıyı sunamamaktadırlar. Bu durum, onların manevi olarak çökmelerine ve öz güvenlerini yitirmelerine yol açmaktadır.

Ağır derecedeki engelliler, korumalı işyerleri açılmadığı için tamamıyla üretim süreçlerinin dışında kalmaktadırlar.

Bu olumsuz zincir, böylece uzatılabilir.

Engelliler olarak bu duruma isyan ediyoruz. Bu olumsuz gidişe sesimiz yettiğince “DUR!” diyoruz ve yetkilileri göreve çağırıyoruz.

İKTİDARI VE MUHALEFETİYLE TÜM SİYASAL PARTİLERE SESLENİYORUZ!

Bizler, himaye, himmet, sadaka değil, herkesle eşit haklara, fırsatlara ve olanaklara sahip, başı dik yurttaşlar olarak yaşamak istiyoruz.

Hak öznesi yurttaşlar ve toplumsal bir taraf olarak kabul edilmek istiyoruz.

Kimsenin yardımına gereksinim duymadan yaşamını sürdüren, kendi kendine yeterli bağımsız bireyler olmak istiyoruz.

Engellilere, kadınlara, çocuklara, LBGİ bireylere yönelen ayrımcılık, dışlama, şiddet, taciz ve istismarın sona erdirilmesini istiyoruz.

Salgın hastalıklar, beslenme yetersizliği, akraba evliliği, iş ve trafik faciaları, savaş ve terör gibi sakatlık kaynaklarının kurutulmasını istiyoruz.

Dünya Sağlık Örgütünün ICF standartlarına uygun yeni bir Sağlık Kurulu Raporları Yönetmeliği istiyoruz.

İlaç, Ortez, protez ve yardımcı araç-gereçlerin ücretlerinin tamamının devletçe karşılanmasını istiyoruz.

Üretim süreçlerinde verimli ve etkin olarak yer almak istiyoruz.

Nitelikli, işlevsel ve erişilebilir bir eğitim istiyoruz.

Engellilerin üniversiteye giriş sınavlarına istedikleri illerde ve özel cihazlarıyla girmelerinin sağlanmasını istiyoruz.

Haklara, hizmetlere ve bilgiye erişimin önündeki engellerin kaldırılmasını istiyoruz.

Herkes için tasarlanmış kentler, sokaklar, konutlar, toplu taşıma araçları, ürünler ve yaşanabilir bir ülke istiyoruz.

Toplumsal yaşamda, bilimde sanatta ve siyasette etkin olarak yer almak istiyoruz.

Temsil organlarında sadece engelli sorunları için değil ülke ve dünya sorunlarının çözümüne katkı sunabileceğimiz için de yer almak istiyoruz.

Her şeyden ücretsiz ve indirimli yararlanmak değil, sakatlıktan kaynaklı ilave giderlerimizi karşılayacak düzeli bir engelli aylığı almak istiyoruz.

Tüm yurttaşlara, ücretsiz bakım hizmeti sunulabilmesi için bir an önce bakım sigortasının kurulmasını istiyoruz.

Nesnel, adil ve etkili bir sosyal yardım sistemi istiyoruz.

Sağlığımızı ve geleceğimizi tehdit eden nükleer santrallerin olmadığı, yaşam kaynaklarının tahrip edilmediği ve kirletilmediği bir doğal çevre istiyoruz.

Engelli aylığı ve evde bakım ödeneği gibi sosyal haklarla ilgili kriterlerde engellinin bir birey olarak görülmesini istiyoruz.

AYRILMAZ BİR PARÇASI OLDUĞUMUZ TÜRKİYE TOPLUMUNA SESLENİYORUZ

Bizim sorunlarımız tüm toplumun sorunlarıdır.

Sorunlarımıza ve istemlerimize sahip çıkın.

Haklı mücadelemize destek olun.

Çünkü kadınıyla erkeğiyle, engelli olanı ve olmayanıyla, çocuğu, genci ve yaşlısıyla, etnik ve inançsal çeşitliliği ile Türk Toplumunu olarak kaderimiz ve geleceğimiz ortaktır.

Engelli Hakları İçin Büyük Ankara Buluşması basın açıklamasının yapılacağı Ankara-Kızılay Sakarya meydanına kurulan sahnenin görüseli.

Engelli Hakları İçin Büyük Ankara Buluşması yürüyüşünden görüntüler

Engelli Hakları İçin Büyük Ankara Buluşması yürüyüşünden görüntüler

Engelli Hakları İçin Büyük Ankara Buluşması yürüyüşünden görüntüler

Engelli Hakları İçin Büyük Ankara Buluşması yürüyüşünden görüntüler

Engelli Hakları İçin Büyük Ankara Buluşması yürüyüşünden görüntüler

6.8 BURSA'DA FARKINDALIK ETKİNLİĞİ

Ağustos ayı içerisinde Bursa Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey ile bir görüşme gerçekleştirilmiş; Bursa'da engelli ailelerine ve engellilere bir farkındalık etkinliği yapılması konusunda mutabakata varılmıştır. Söz konusu toplantının 18 Ekim 2015 günü yapılması kararlaştırılmıştır. Konfederasyonumuzdan 5 kişi konaklama giderleri karşılanmak üzere 2 gün için Bursa'ya davet edilmiştir. 17 Ekim günü saat 13.00'de, Bursa'daki engelli dernek üyelerinin katılımıyla Kızılay'dan Heykele bir Beyaz Baston Yürüyüşü gerçekleştirilmiştir. Yürüyüşten sonra yapılan basın toplantısında Beyaz Bastonun önemi konusunda Engelliler Konfederasyonu Başkanı tarafından bir konuşma yapılmıştır. 70-80 dolayında engellinin Beyaz Baston Yürüyüşü başta Olay Tv olmak üzere Bursa Televizyonlarında ve basınında yer almıştır.

18 Ekim günü saat 14.00'de Nilüfer Belediyesi Dernekler Yerleşkesinde yapılan söyleşide Turhan İçli Engellilerle ilgili temel perspektifler hakkında bilgi verirken Mehmet Çelenk dernekler arası rekabet ve dayanışma konusuna, Şule Sepin ise engelli ailelerinin yaşadığı sorunlara ve baş etme yollarına değinmiştir. 100'e yakın izleyicinin katıldığı toplantıda çok sayıda soru sorulmuş ve konuşmacılar tarafından yanıtlanmıştır.

6.9 2022 ve 2828 SAYILI YASALARDA DEĞİŞİKLİK İÇİN MÜCADELE

Bilindiği gibi 2022 Sayılı Yasaya göre verilen muhtaçlık aylığı ile 2828 sayılı yasaya göre ödenen evde bakım ücretinde, aile gelirinین fert başına düşen diliminin muhtaçlık aylığında asgari ücretin üçte birinin ve evde bakım hizmetinde asgari ücretin üçte ikisinin altında olması öngörülmektedir. Söz konusu hakların verilmesinde aile geliri kriterinin uygulanması, anılan yasaların uygulama alanını daraltmış; pek çok engellinin bu haklardan yararlanmasını engellemiştir. Bu yüzden engellilerin kesilen aylıklarının veya bakım ücretlerinin kendilerinden yeniden tahsili yoluna gidilmiş; böylece engellilerin ve yaşlıların kapılarına icra memurları dayanmaya başlamıştır.

Yaşanan bu sıkıntılar engelli kitlesinde söz konusu hakların verilmesi için aile geliri kriteri yerine, haktan yararlanan kişinin kendi gelirinın esas alınması yönünde bir talep yaratmış; bu talep TBMM'ye bazı muhalefet milletvekilleri tarafından yasa teklifi olarak sunulmuştur. Bu tekliflerin hazırlanmasında Konfederasyonumuzun etkin katkıları olmuştur. Giderek bu talep Hükümet çevrelerinde de yankı bulmuş; gerek Başbakan Davutoğlu, gerekse ASPB Ramazanoğlu tarafından çeşitli konuşmalarında vaat olarak ifade edilmiştir. Nitekim 22 Mart 2016 günü görüştüğümüz ASP Bakanı, hem 2022 hem de 2828 sayılı yasalarda aile geliri kriterinin kaldırılacağını, bireysel gelir kriterine döneceğini belirterek bu konuda bir yasa tasarısı hazırladıklarını söylemiştir.

Ne var ki, beklendiği gibi olmamış; Hükümet tarafından sunulan Yasa Tasarısında sadece yaşlılar için eşlerin gelirinın dikkate alınacağına ilişkin bir değişiklik yapılmış, engellilerle ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. 2828 Sayılı Yasa ise hiç gündeme gelmemiştir.

Bunun üzerine harekete geçen Konfederasyonumuz yasanın görüşmeye başlandığı 7 Nisan Perşembe günü 20 kişilik bir grupla Türkiye Büyük Millet Meclisine gitmiş; Mecliste grubu bulunan bütün partilerin grup başkanvekilleri veya yöneticileri ile görüşmeler yapmıştır. Heyetimizi dinleyen Ak Parti İstanbul Milletvekili Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Sözcüsü **Sayın Mehmet Ali Pulcu**, taleplerimizi olduğu gibi ve destekleyerek öğleden sonra yapılacak Komisyon toplantısına taşıyacağına söz vermiştir. Ancak öğleden sonra yapılan müzakerelerde yasanın Komisyondan geldiği biçimiyle geçmesi ve taleplerimizin karşılanmamış olması, bu sözlerin yerine getirilmediğini ortaya koymuştur.

Konfederasyon Başkanı tarafından ASP Bakanı Sayın Sema Ramazanoğlu'na bir mail gönderilmiş ve sürece müdahale etmesi ve verdiği sözleri yerine getirmesi istenmiş; aksi halde sorunun kamuoyu ile paylaşılacağı ifade edilmiştir. Bakanın özel kalemince tarafımıza gönderilen bilgi notunda talebimiz doğrultusundaki çalışmaların sürdürüleceği ve bundan sonraki mevzuat çalışmalarında dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan görüşmelerden bir görüntü.

7- KAMU KURUM VE KURULUŞLARI İLE İLİŞKİLER

Konfederasyonumuz eskiden olduğu gibi engellilerle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla düzeyli ilişkiler kurmayı ve işbirliği yapmayı sürdürmüştür. Bu bağlamda:

7.1 AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE İLİŞKİLER

Doğrudan doğruya engellilerle ilgili kurum olarak Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığına Bağlı Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile sistemli, düzey ve sürekli bir ilişki kurulmuş; söz konusu Kurumun Genel Müdürü ile sıkça bir araya gelinmiş ve engelli sorunları üzerinde müzakereler yapılmıştır.

Bu düzeyli ilişkilerin sonucunda Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Danışma Kuruluna Konfederasyon Başkanı sürekli olmak üzere davet edilmiştir. Bu kurulda ASPB temsilcilerinin yanı sıra akademisyenler ve uzmanlar yer almıştır. İki ayda bir toplanan kurul her toplantısında gündemine engellilerin bir sorunu olarak derinlemesine müzakere etmiş ve engelli politikalarının oluşturulması için Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yardımcı olmuştur. Kurul yaklaşık iki yıl süreyle devam edebilmiş sonra toplantı çağrısı yapılmadığı için kendiliğinden sona ermiştir.

Sayın Fatma Şahin'in Bakanlığının sona ermesinden sonra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında bir istikrarsızlık sürecine girilmiş; iki yıl içerisinde dört bakanlığı meydana gelmiştir. Çoğunun ismi bile belleklerde kalmayan bu bakanlar, engelli sorunlarına sıcak bakmamışlar; bu alanda kalıcı hiçbir çalışma yürütmemişlerdir.

Bu nedenle ilişkiler Bakanlık düzeyinden ziyade Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile sürdürülmüştür.

7.2 MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI VE BAĞLI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

Raporumuzun 6.1 ve 6.2 maddelerinde açıkladığımız gibi Milli Eğitim Bakanı Sayın Nabi Avcı ile yakın bir ilişki kurulmuş; kendisiyle birkaç kez görüşülerek sorunlar müzakere edilmiş ve çözülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığında talep ettiğimiz konuların neredeyse tamamı bizim isteklerimiz doğrultusunda çözüme kavuşturulmuştur. Gerekse ÖZEL Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü ile gerek yüz yüze gerek telefonla görüşmeler yapılarak sorunların çözümü için işbirliği gerçekleştirilmiştir.

Yine Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ve Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile görüşmeler yapılmış ve katkılar alınmıştır.

7.3 ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI İLE İLİŞKİLER

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk Çelik döneminde kendisiyle birkaç kez görüşülmüş, istihdamla ilişkin sorunların çözümünde katkıları sağlanmıştır. Zaman zaman eylemler sonucu kurulan bu ilişkiler, engelli kamu personeli istihdamının artırılması konusunda son derece yararlı olmuştur. Gerek Devlet Personel Başkanı gerekse İş-Kur Genel Müdürü ve daire başkanları ile sistemli ilişkiler ve müzakereler sürdürülmüştür.

7.4 KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU İLE İLİŞKİLER

Kamu Denetçiliği Kurumu kendilerine yapılan engelli başvuruları için Konfederasyonumuzu danışman örgüt olarak belirlemiştir. Bu çeşit başvuruları Konfederasyonumuza göndererek yazılı görüşlerimiz istenmekte; Konfederasyonumuz da mümkün olduğunca titiz bir çalışma sonucunda hazırladığı raporları Kamu Denetçiliği Kurumuna göndermektedir. Bu güne dek üç başvuru konusunda tarafımızdan görüş istenmiş ve sorun bizim görüşlerimiz doğrultusunda çözülmüştür.

7.5 KAMU İHALE KURUMU İLE İLİŞKİLER

Birleşmiş Milletlerin danışma örgütü olan ve Konfederasyonumuzun düzenlediği uluslararası Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresi için Türkiye'ye gelen G3ict örgütü yöneticileri, engellilerin hizmetlere erişimi bakımından kamu ihalelerinin son derece önemli olduğunu, ABD'de engellilerin erişimine uygun ürün üretmeyen firmaların kamu ihalelerine alınmayacağına ilişkin bir yasanın bulunduğunu, bu nedenle böyle bir yasanın çıkarılması için Türkiye'nin Kamu İhale Kurumu ile bir görüşme yapmanın yararlı olacağını belirtmiş; Kamu İhale Kurumundan randevu alınarak G3ict yöneticileri ile birlikte 8 Ekim 2015 tarihinde bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık iki saat süren görüşmede Kamu İhale Kurumu Yöneticileri konuya son derece sıcak bakmışlar ve bu doğrultuda çalışmalar yapacaklarını bildirmişlerdir. Daha sonra 8 Mart 2016 tarihinde Kamu İhale Kurumu ile yeniden görüşülmüş ve kendilerinden ortak bir çalıştay yapılması hususunda söz alınmıştır. Kamu İhale Kurumu çalışmaya hazırlık kapsamında kamu ihalelerine konu olan bütün ürünlerin listesini göndermişler ve bunlarda hangi erişilebilirlik standartlarının olması gerektiğini bizden istemişlerdir. Bu standartlar yönetim kurulu üyeleri ile Eşit Erişim Derneği başta olmak üzere konuyla ilgilenen derneklere gönderilmiştir. Ama henüz hiçbir rapor dönüşü olmamıştır. Bu konu son derece önemlidir ve önümüzdeki süreçte takip edilmelidir.

8- ENGELLİLER KONFEDERASYONU YAPISI DIŞINDAKİ ENGELLİ ÖRGÜTLERİ İLE İLİŞKİLER

Konfederasyonumuz engelli hakları için mücadele ederken sadece kendi gücüne, kadrolarına ve olanaklarına dayanmamış; diğer engelli örgütleriyle dostane ilişkiler kurmaya ve işbirliği yapmaya özen göstermiştir. Konfederasyonumuz Ülkemizdeki engelli kitlesinin birleşik örgütlü gücünü yaratmak için özel bir çaba göstermektedir.

Bilindiği gibi engelliler alanında biri Engelliler Konfederasyonu diğeri Türkiye Sakatlar Konfederasyonu olmak üzere iki önemli konfederasyon vardır. Bu konfederasyonların dışında bir-iki konfederasyon daha bulunmakta ise de bunlar son derece etkisizdir ve deyim yerindeyse kapalı devre çalışmaktadırlar.

Türkiye Sakatlar Konfederasyonu, gücünü 2908 sayılı eski Dernekler Kanunundan almaktadır. Bilindiği gibi eski Dernekler Kanununun 88. maddesi her engel grubunda birer federasyonun kurulmasını ve bu federasyonların Türkiye Sakatlar Konfederasyonu şemsiyesi altında birleşmelerini zorunlu kılmaktaydı. Bu nedenle

engelliler alanında Türkiye Sakatlar Konfederasyonu bir tek el oluşturmaktaydı. Çıkan yasalar, oluşturulan çeşitli kurullara Türkiye Sakatlar Konfederasyonunun katılımını öngörmekteydi.

2004 yılında 5253 sayılı yeni Dernekler Kanununun yürürlüğe girmesiyle durum değişmeye başladı. Engelliler alanında da her çeşit örgütlenmenin yolu açıldı. İl bazında, bölgesel, tek bir engel grubunda veya karma federasyonlar kurulmaya başlandı. Dolayısıyla birden fazla Konfederasyonun da yolu açılmış oldu. Konfederasyonumuz 2006 yılının sonunda bu durumdan yararlanarak kuruldu ve on yıl içerisinde Türkiye Sakatlar Konfederasyonunu dengeleyen, hatta bazı konularda onu aşan bir güce ve itibara ulaştı. 4857 sayılı İş Kanununun 30. Maddesindeki para cezalarının kullanımını düzenleyen komisyonunda sadece Türkiye Sakatlar Konfederasyonunun yer almasına ilişkin ibarenin iptali için Ana Muhalefet partisi aracılığıyla Anayasa Mahkemesinde dava açtı ve kazandı. Ancak Türkiye Sakatlar Konfederasyonunun il istihdam kurullarında ve diğer konsey ve komisyonlardaki varlığı devam etmektedir. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu engelli hakları için ciddi bir varlık göstermesine rağmen bu kurul, konsey ve komisyonlardaki varlığı nedeniyle güçlü gözükmemekte; içinde buldukları ataletten şikâyetçi olan federasyonlar bu yüzden Konfederasyon üyeliğini sürdürmektedirler.

Engelli hakları mücadelesi konusunda farklı yaklaşımları olsa da iki veya daha fazla Konfederasyonun varlığı kamuoyunda bölünmüşlük ve dağınıklık duygusu uyandırmakta; engelli hakları mücadelesini zaafa uğratmaktadır. Bu nedenle Konfederasyonumuz Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ile işbirliğine özel önem vermiştir. Hatta mümkünse iki konfederasyonun tek bir konfederasyon haline getirilmesi için özen göstermiştir. Bu bağlamda çeşitli defalar Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı aranarak ortak etkinlikler düzenlememiz konusunda teklifte bulunulmuş; bu teklifler eften püften nedenlerle reddedilmiştir. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu bir heyetle iki kez ziyaret edilmiş; Yönetim Kurulu Üyelerine birlikte mücadele etme konusundaki dileklerimiz ifade edilmiştir. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Yönetim Kurulu Konfederasyonumuzla işbirliği yapma konusunda karar almasına rağmen Konfederasyon Başkanı Yusuf Çelebi bu kararı yaşama geçirme konusunda ayak diremektedir. Türkiye Sakatlar Konfederasyonuna bağlı federasyonlarla iyi ilişkiler devam etmektedir.

Konfederasyonumuz engelliler alanındaki belirli konulara odaklanmış uzman derneklerle de işbirliği yapmaktadır. Zaman zaman Engelsiz Hayat Dayanışma Derneği, Engelli Hakları İzleme Derneği, Eğitimde Görme Engeller Derneği, Engelsiz Erişim Derneği, Sesli Betimleme Derneği, Evrensel Görme Engelli Hukukçular Derneği gibi derneklerle, Özürlüler Vakfı, Altınokta Körler Vakfı, Altınokta Körlere Hizmet Vakfı ve Fiziksel Engelliler Vakfı gibi vakıflarla çeşitli düzeylerde ilişkiler kurulmuş ve etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

9- ENGELLİLERİ TEMSİL ETMEYEN ÖRGÜTLERLE İLİŞKİLER

Konfederasyonumuz Türkiye'nin itibarlı meslek kuruluşları ve dernekleri ile de ilişkilerini düzenli bir biçimde sürdürmüştür. Bu bağlamda olmak üzere Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu, Bağımsız Kamu Görevlileri Sendikaları Konfederasyonu, Birleşik Kamu Sen, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Atatürkçü Düşünce Derneği, Tüketici Hakları Derneği, Frederich Ebert Vakfı gibi kuruluşlarla çeşitli düzeylerde işbirliği gerçekleştirilmiştir. Konfederasyonumuz kendisini sadece engelli sorunları ile sınırlı tutmamış ülkemizin genelini ilgilendiren, savaş, terör, bağımsızlık, güvenlik, Atatürk ilke ve devrimleri gibi konularda değişik örgütlerle işbirliği yapmış ve kamuoyuna açıklamalarda bulunmuştur.

10- SİYASAL PARTİLER VE BELEDİYELERLE İLİŞKİLER

Konfederasyonumuz, mecliste grubu bulunan siyasal partilerle ilişkilerini sistemli bir biçimde sürdürmek ve onları engelli hakları konusunda etkilemek için özel bir gayret göstermiştir. Zaman zaman küçük gruplarla zaman zaman kitlesel olarak bu partiler ziyaret edilmiş ve sorunların çözümü konusundaki önerilerimiz sözlü ve yazılı olarak kendilerine sunulmuştur. Gereksinim ortaya çıktıkça Meclis dışındaki partilerle de bazı temaslarımız olmuş; engelli hakları konusunda onlar da bilgilendirilmişlerdir.

Büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri ile gereksinim doğdukça ilişkiler kurulmuş ve çeşitli konularda işbirliği gerçekleştirilmiştir. Engellilere götürülecek hizmetler konusunda çeşitli belediyelere raporlar sunulmuş ve projeler verilmiştir.

11- ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Konfederasyonumuz uluslararası ilişkilere de büyük önem vermektedir. Uluslararasıındaki denk örgütlerle görüşmelerini ve zaman zaman işbirliklerini sürdürmektedir.

11.1 AVRUPA ENGELLİLER FORMU ÜYELİĞİNE GİRİŞ VE ORTAK ETKİNLİKLER

2012 yılı ortalarında Avrupa Engelliler Formuna gözlemci üye olarak katılan Konfederasyonumuz bu örgütün çeşitli ülkelerde yapılan toplantılarına düzenli bir biçimde katılmış ve Türkiye’de ortaklaşa iki organizasyon gerçekleştirmiştir. Bu organizasyonlardan birincisi 9-10-11 Ekim 2013 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleşen Balkanlarda ve Türkiye’de engellilerin insan hakları konulu bir forumdur. İkincisi ise 9-10 Aralık 2016 tarihlerinde Unicef işbirliği ile “Engelli Çocuklar için Çalışan Sivil Toplum Örgütleri Arası İletişim Ağı” gündemli olarak Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Üçün toplantı 21 Ocak 2017 tarihinde yine Engelli Çocuklar gündemli olarak Ankara’da yapılacaktır.

Bugüne kadar Avrupa Engelliler Formunun Atina, Duplin, Riga, Vinlius gibi Avrupa kentlerinde yapılan yönetim kurulu toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Avrupa Engelliler Formunun Başkanı Yannis Vardakastanis 2014 yılında yapılan Uluslararası Engellilerin İstihdamı Sosyal Güvenlik Sorunları ve Çözüm Önerileri Kongresine; Başkan Yardımcısı Rodolfo Cattani ise 2015 yılında yapılan Uluslararası Engellilerin Sosyal Refahı Açısından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresine katılmışlardır. Ayrıca Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kongresine G3ict örgütü yöneticileri de katılmışlardır.

11.2 BALKAN ÜLKELERİ İLE İLİŞKİLER:

Balkan Ülkeleri ile ilişkiler son bir yıl içerisinde önemli gelişmeler göstermiştir. Davet üzerine Konfederasyon Başkanı Bulgaristan, Makedonya ve Sırbistan’ı ziyaret etmiş ve oralarda düzenlenen toplantılara katılmıştır.

11.3 İSLAM İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜNÜN ENGELLİLERİN İSTİHDAMINA İLİŞKİN ULUSLARARASI TOPLANTISI

26,27,28 Ekim 2016 tarihlerine İslam İşbirliği Örgütüne bağlı Sekri adı verilen Daire ile ASPB Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliği ile İslam Ülkelerinde engellilerin istihdamı konulu uluslararası bir sempozyum düzenlenmiştir. 47 İslam ülkesinden 157 temsilcinin katıldığı sempozyuma, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünü, İş-Kur Genel Müdürlüğünü ve Engelliler Konfederasyonu ile Türkiye Sakatlar Konfederasyonu’nu temsilen çok sayıda kişi katılmıştır. Engelliler Konfederasyonu; Başkan Turhan İçli, Türkiye Körler Federasyonundan İstihdamdan Sorumlu Başkan Yardımcısı Ali Varlık, Zihinsel Engelliler Federasyonundan Hatice Özenler, Doğu Akdeniz Engelli Dernekleri Federasyonundan Fatma Tez, Engelli Hakları Federasyonundan Halis Kassap ve Fatma Oytun, Samsun Engelliler Federasyonundan Tayfur Arslan tarafından temsil edilmiştir. Azerbaycan, Bangladeş, Pakistan, Bahreyn, Umman, Kuveyt, Senegal, Uganda, Nijerya, Somali, Afganistan gibi ülkelere gelen konuşmacılar ülkelerindeki engelli istihdamının durumuna ilişkin rapor vermenin yanı sıra Türkiye ile işbirliği olanaklarının araştırılmasını istemişlerdir. Öğrendiğimize göre hemen hemen bütün İslam ülkelerinde engellilerin istihdamının bir aracı olarak kota sistemi kullanılmaktadır. %3-%15 arası kota uygulamaları bulunmaktadır. Örneğin Senegal’de kamu sektöründe engelli istihdam kotası %15’tir. Azerbaycan’da ise çalışan sayısına göre kademeli kota uygulaması vardır. Genel olarak İslam ülkelerinde engelli istihdam oranı %10 ile %20 arasında ifade edilmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatına Üye Ülkelerde Engelli Bireylerin İstihdamı Konferansı katılımcıları ile bir görüntü.

12- BASIN TOPLANTILARI

Konfederasyonumuz üç yıl boyunca engellileri ve toplumumuzu ilgilendiren konularda 23 kez basın toplantısı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılar tarihleri ve konular itibariyle aşağıda sunulmuştur.

12.1

10 Mayıs 2014 tarihinde Engelliler Haftasının başlangıcında bir basın toplantısı yapılarak diğer sorunların yanı sıra Sakatlık Tazminatı talebi bir kere daha dile getirilmiştir.

12.2

17 Mayıs 2014 günü yapılan basın toplantısıyla, 13 Mayısta Somada maden ocağının çökmesi sonucu yaşamını yitiren 301 yurttaşımız anılmış ve iş güvenliği önlemlerinin alınmamasından dolayı ortaya çıkan katliamlar kınanmıştır.

12.3

21 Haziran 2014 tarihinde Engellilere Karşı Ayrımcılıkla Mücadele Savunu ve İzleme Projesinin final toplantısı öncesinde engellilere karşı ayrımcılıkla ilgili görüşlerimiz kamuoyuyla paylaşılmıştır.

12.4

3 Temmuz 2014 tarihinde yapılan basın toplantısıyla engellilerin haksız olarak aylıklarının kesilmesi konusu ele alınmış ve hükümete ilgili yasalarda değişiklik yapılarak böyle durumların önüne geçilmesi çağrısında bulunmuştur.

12.5

18-23 Temmuz tarihleri arasındaki açlık grevi sürecinde ayrı ayrı beş kez basın toplantısı yapılarak taleplerimiz kamuoyuna duyurulmuştur. 21 Ağustos 2014 tarihinde açlık grevi sonucunda elde edilen kazanımların değerlendirilmesi için bir basın toplantısı daha yapılmıştır.

12.6

Cumhur Başkanlığı seçiminden önce, 13 Temmuz günü Cumhurbaşkanı adayı Sayın Selahattin DEMİRTAŞ ve 21 Temmuz günü Cumhurbaşkanı Adayı Sayın Ekmeleddin İHSANOĞLU'nun Konfederasyonumu ziyaretleri sırasında ayrı ayrı iki basın açıklaması yapılarak engellilerin cumhurbaşkanı adaylarından talepleri dile getirilmiştir.

Cumhurbaşkanı Adayı Sayın Selahattin Demirtaş'ın ziyaretinden bir görüntü.

Cumhurbaşkanı Adayı Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu'nun ziyaretinden bir görüntü.

12.7

13 Ocak 2015 tarihinde, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına bağlı UKOME'nin engellilerin kent içi seyahat hakkını günlük 10, aylık 200 binle sınırlanmasının yasalara aykırı olması nedeniyle bir basın toplantısı gerçekleştirilmiş ve İstanbul Büyükşehir Belediyesinden bu kararını derhal geri alması istenmiştir.

12.8

15 Ocak 2015 günü, Nisan ayında doldurulacak olan engelli kamu personeli başvuru kılavuzundan önce atanacak engelli sayısının artırılması için bir basın toplantısı düzenlenmiş ve taleplerimiz yetkililere duyurulmuştur.

12.9

Bakanlık tarafından 300 olarak açıklanan engelli öğretmen atamasının tüm engelli öğretmen adaylarını kapsayacak sayıda yapılması için 6 Şubat 2015 günü kitlesel bir basın açıklaması yapılmıştır.

Engelli öğretmen atamalarının tüm engelli öğretmen adaylarını kapsayacak sayıda çıkarılması için yapılan basın açıklamasından bir görüntü.

12.10

25 Şubat 2015 günü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nün 28 bin görme engelliğinin kişisel bilgilerini içeren kayıtların Genel Müdürlüğü'nün sitesinden yayınlamasına tepki göstermek amacıyla kitlesel bir basın açıklaması yapılmış ve durum protesto edilmiştir.

12.11

20 Temmuz 2015 tarihinde Suruç'ta yapılan canlı bomba eyleminde yaşamını yitiren vatandaşlarımızla ilgili olarak 21 Temmuz günü Konfederasyonumuzca kamuoyuna açıklama metni hazırlanarak yazılı ve görsel tüm medya kuruluşlarına gönderilmiştir.

12.12

Fiziksel çevrenin engellilerin erişimine uygun hale getirilmesi için süreler 7 Temmuz 2015 tarihinde kesin olarak sona ermiş olduğundan, Konfederasyonumuz tarafından Ankara Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediye başkanları hakkında suç duyurusunda bulunulmuş ve Adliye önünde bir basın toplantısı yapılmıştır.

12.13

6 Eylül 2015 günü Dağlıca'da meydana gelen ve 16 askerimizin şehit olmasına ve pek çok kişinin yaralanmasına yol açan terör saldırısını kınamak amacıyla 8 Eylül 2015 Salı günü saat 12.30'da Güven Parkta kitlesel bir basın açıklaması yapılmış ve her türlü teröre karşı tutumumuz kamuoyuna açıklanmıştır.

8 Eylül 2015 günü yapılan basın açıklamasından bir görüntü.

12.14

10 Ekim 2015 günü Ankara Garı önünde meydana gelen menfur terör saldırısında yaşamını yitiren yurttaşlarımız için 13 Ekim 2015 Salı günü patlamanın olduğu yerde saat 10:04'de saygı duruşunda bulunularak karanfil bırakılmış ve terörü lanetleyen bir basın açıklaması yapılmıştır.

Ankara Garı önünde meydana gelen patlamada yaşamını yitiren yurttaşlarımız için anma ve karanfil bırakma anından bir görüntü.

12.15

3 Aralık 2015 Dünya Engelliler Gününde kitlesel bir basın açıklaması yapılarak özellikle engellilerin fiziksel çevreye ve ürünlere erişimi konusu ele alınmış; dünya çapında G3ict örgütü öncülüğünde başlatılan Sidney'den, Meksicoccity'ye, Londra'dan Riyad'a kadar pek çok ülkeden örgütlerin katıldığı ve Konfederasyonumuzun da içinde yer aldığı Kamu İhalelerine engellilerin erişimine uygun üretim yapmayan firmaların katılmalarının yasaklanmasına ilişkin kampanya kamuoyuna duyurulmuştur. Kampanya dünyanın 16 merkezinde yukarıda saydığımız ülkelerde aynı gün basın toplantıları ile başlatılmıştır.

3 Aralık 2015 tarihli basın açıklamasından bir görüntü.

12.16

13 Mart 2016 günü Kızılay Güven Parkta meydana gelen patlama sonucu hayatını kaybeden yurttaşlarımızı anmak ve terörü protesto etmek amacıyla patlamanın olduğu yerde 19 Mart 2016 günü bir basın açıklaması yapılarak karanfil bırakılmıştır.

Güven Parkta meydana gelen patlamada hayatını kaybeden yurttaşlarımız için anma. Olay yerine yapılan ziyaretten görüntü

12.17

10-16 Mayıs Engelliler Haftası nedeniyle 10 Mayıs 2016 günü yapılan basın toplantısında 5378 Sayılı Yasanın çıkışından buyana geçen sürecin bir değerlendirilmesi yapılarak engelli hakları konusunda gerileme dönemine girildiği ifade edilmiştir.

12.18

15 Temmuz 2016 günü Fethullahçı Terör Örgütü tarafından gerçekleştirilen Menfur Darbe girişimini protesto etmek amacıyla 20 Temmuz 2016 günü Güvenpark'ta kitlesel bir basın açıklaması yapılmıştır.

16 Temmuz 2016 günü yapılan menfur darbe girişimini protesto eylemi

YÖNETİM KURULU ADINA

Engelliler Konfederasyonu Başkanı

Av. Turhan İÇLİ

📍 GMK Bulvarı No: 32/6 06430 Demirtepe / Ankara

☎ (0312) 231 82 43

☎ 0549 389 79 69

☎ (0312) 231 82 46

✉ bilgi@engellilerkonfederasyonu.org.tr

✉ engellilerkonf@gmail.com

🌐 www.engellilerkonfederasyonu.org.tr